

31395

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

సంపుటము ౯

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 7 వ తేది శుక్రవారము

దుండుభినామ సంవత్సరము, చైత్ర మాస శుద్ధ దశమి ౧౦

No. 6.

సంచిక ౬

అందరికి లక్షీకటాక్షము ముఖ్యము.

ఆరాధింపుడు

మంచి వెండితో తయారుచేసి చక్కని మాను చౌకట్టువేసి అద్దము వేసియున్నది. ఇది దేవుని వద్దనుంచి పూజచేయుటకున్ను, ఇండ్లలో తగలివేయుటకున్ను ముఖ్యముగా నుండవలయును. అద్దముమీద రాశిన పటములుకున్ను, కాగితములమీద రాశిన పటములకున్ను నుద్దువేయ డానికిన్ని యిది కొనుడు. ధర పటము 1కి రూపు 25 లు మాత్రమే. టపాలు ఖర్చు ప్రత్యేకము.

చట్టముతో సహా 12 అంగుళములు పొడవు 14 అంగుళముల వెడల్పు యుండును. ఆర్డరుతో వహింపవలయును.

ఇదిగాకను, సరస్వతీ, ఆంజనేయ, కృష్ణ, ఈశ్వర, బుద్ధ, గాంధీ, తిలక్ వగైరా పటము లన్నియు గలవు.

ఇండియన్ జ్యాయలరి మార్ట్, నగరవేట, బెంగుళూరు సిటీ.

అహమదాబాదు

సభలు

36 వ దేశీయ మహాజనసభ

ప్రతి 1-కి రూ 0-4-0

వర్తకులకు 100-కి 25-వో. కమిషనియ్యబడును ములుగు-వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

“తెలుగు సంక్షిప్తలేఖనము.”

మీరు ఇల్లుకడలకే తెలుగు వ్రాయుట నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దివమున కొక గంట వేసి, వివరముల క్రింది చిరునామాకు కార్డు వ్రాయండి!

ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో, కాకినాడ.

తొట్టిస్నానము చేయు తొట్టు

నుప్రసిద్ధ (కుహిని) వైద్యశాస్త్రజ్ఞులయిన పి. ఎస్. రావుగారివల్ల కనిపెట్ట బడిమంచి టేబులెక్చర్తో చేయ బడి స్నానమునకు మిక్కిలి సుఖముగాయుండును.

80 గాలనులవీరు పట్టును. వలయువారు ఆర్డరు తో రూ 1-0-0 అడ్వాన్సు పంపుతూ పోస్టాఫీసు రయిలన్డేషను కవరుముగా వ్రాయవలెను. తొట్టి 1 కి ఫరీదు రూ 5-0-0 లు మాత్రమే పి. పి. రయిలు ఖర్చులుచేతే

స్వదేశీ స్టోర్సు, 82 వైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

BOOK TO STUDENTS! CURE GUARANTEED!! SOVEREIGN HYSTERIA PILLS.

మూర్ఛనివారణ మాత్రలు

tin of 10 pills per Rs 1-0-0

Startling results in 24 Hours Chronic Cases Undertaken & cured on contract system as well No fees until relief observed. (B)

M. V. R. RAMACHANDRA RAO, Market Tank, COCONADA.

అమ్మచున్నాము

సెకండ్ హాండ్ 14, 7½ బి. హెచ్. పి. హాల్స్బరీ

అయర్ యాంజిన్లు స్విస్సుయిక్ విక్ సిబిల్ సెక్రటర్యాట్ కి అంగులముల పంపు అమ్మకమునకు యున్నవి.

కావలెను

12. యాక్. హెచ్. పి. యాంజిన్, వర్తికల్ బాయిల్ కాకలమును.

సి. ఆర్. కృష్ణారెడ్డి, c/o సి. కె. రెడ్డి, బెజవాడ.

దంతచూర్ణము

వెల డబ్బి 1-కి 0-2-0. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకం.

అశువులకల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది.

పండ్లు మత్స్యములకల తెల్లగా నుండును.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు.

అమ్మకము

పుయ్యూరు యెట్టేలు యిలాకా జంగుగూడెం గ్రామములో శ్రీరాజా ఇనుగంటి వెంకటరమణ య్యన్న రావుబహద్దరుగారికి నున్న శేరి పల్లం య 36-0 లున్న జరీబు య 8-10 సెంట్లున్న విక్రయించబడును. పల్లం రామిలేరు నల్లనీరు ఆధారము గల చెరువుతూములవద్ద ఏకభండముగా నున్నది. నూజివీడు రోడ్డుకు ఒకమైలు దూరము. జరీబు కూడా పల్లముకు చేరియే యున్నది కావలసినవారు వెంటనే ఈ క్రిందివానికి దరఖాస్తు చేసికొనవలెను. (3530)

శ్రీరాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాలరావు, బహద్దరుగారు.

నూజివీడు (కృష్ణాజిల్లా)

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. లోకానుయోగ కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు వామను వాడదగిన వచ్చు రోగులకు ఆతిక్రమము నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్లెబజారువీధి రంగూను, బర్మా. లోకానుయోగ కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు ఫలవిధ రోగములను పూర్తిగా వామచేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

శిల్పలక్ష్మ, తరుణులక్ష్మ, వృద్ధులక్ష్మ, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము.

మొదడు దుష్టలము, మఱపు, తలవేడిమి, మలబద్ధకము, జ్వరలేవకుండుట, కాంతిహీనత, శుల్కము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలము, శీఘ్రస్థలము మున్నగువాటిని పోనాటి అమితమైన శుద్ధక్రమ నిర్మాణము బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప కరప్రసాదము. 20 దినముల ఔషధముల బుడ్డి 1 కి రూపు 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కాతాదారుల సౌకర్యాధ్యమై వామకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 లెంబుకెట్టివీధిలో మా ప్రాంచిని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొనగ రోదము. వి. పి. అర్జున్ మద్రాసు ప్రాంచినుండి ఈ పబడివు.

(954)

పాశ్చాత్య వెంకటాచల పండితులు శ్రీతా రాఘవ వైద్యశాల మైసూరు.

పోర్టు సెంటుజార్ గెజెటు

ఏప్రిల్ 4 మంగళవారము

ప బ్లి క్ థ య

మద్రాసు మోజోర్స్ జడ్జి యగు గౌరవనీయులు జస్టిసు సర్ విలియం బి. యెయిలింగు కే. టి. గారికి వేసంగి సెలవుతో వాటు పిక్చర్ సెలలు సెల వీయబడినది.

ఆర్డర్ తాలందు నావ్ గారు సి. యస్. వి. సి. బి. యి. వి. సి. యస్. మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. వారు ఏప్రిల్ 1 వ తేదీ మధ్యాహ్నం ఆ పనిని ప్రారంభిరి.

జి. యస్. పాడిగోడ గారు వి. సి. యస్. తేబరు కమిషనరుగా పనిచేయుచు రెవిన్యూబోర్డు 3 వ సభ్యుడుగను, ల్యాండు రెవిన్యూ అండు సెటిల్మెంటు కమిషనరుగను పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి.

రాజకీయ శాఖ

థామసు యం. విల్సనుగారిని అమెరికా తరపున మద్రాసు లో కాన్సులుగ నియమించినందుకు, రాజప్రతినిధిగారు తాత్కాలికముగ న గీకరించిరి.

నాకాశాఖ

ఈక్రింది వారలు మద్రాసు వాణిజ్య సంఘము నారి చేతనున్న, దక్షిణహిందూస్థాన్ వాణిజ్య సంఘమువారిచేతనున్న మద్రాసు వాణిజ్యసంఘ సభ్యులచేతనున్న మద్రాసుపోర్టు ట్రస్టీలుగ నెన్నుకొనబడిరి.

- (1) సర్ జేమ్స్ ఫ్రెంచురు సింపుల్ గారు
- (2) విలియం ఆల్ఫ్రెడ్ గారు
- (3) థామస్ మెకెంజీ రాన్ గారు
- (4) విలియం ఆర్థర్ టర్నర్ గారు
- (5) సర్ యం. సి. టి. ముత్తయ్యచెట్టిగారు
- (6) అబ్దుల్ హుసేన్ గాలీగారు
- (7) ఆల్ఫ్రెడ్ మాక్లెయిక్ మాక్డొగల్ గారు
- (8) జేమ్స్ మెకెంజీ స్మిత్ గారు

ప్రభుత్వమువారు యాక్రిందివారిని మద్రాసు పోర్టు ట్రస్టు చైర్మనుగాను ట్రస్టీలుగను నియమించిరి.

- (1) హెచ్. హెచ్. జి. మిచ్చెలుగారు బి. బి. యి. యం. సి. యి. చైర్మన్ (సెలవులో నున్నారు.)
- (2) బ్రాడ్ ఫర్డ్ వెస్టిగారు బి. బి. యి. యం. వి. సి. యి. (వైస్ చైర్మన్)
- (3) ఆర్చిబాల్డ్ యెడ్జర్స్ బాయిడ్ గారు.
- (4) కాన్వే ఆర్చెబిషప్ ట్రేస్ ట్రేడ్ హాడిల్ ఫ్లక్ సి. బి. యి. సి. బి. యి. ఆర్. వి. యం.
- (5) రెస్టి సెంటు కర్నల్ సి. యల్. మానియాల్ సి. యం. జి. సి. బి. యి.
- (6) బి. సి. స్కాట్ గారు.
- (7) దివాన్ బహదూర్ గోవిందాస్ చదుర్భజదాసు గారు.
- (8) యం. వేణుగోపాలస్వామయ్యగారు.

స్వామి శాఖ

మద్రాసు కాన్వెన్షన్ కమిషనరు ఖాన్ బహదూరు మహమ్మద్ బజుల్లా సాహెబు బహదూర్ గారు తమ పనికి భంగములేకుండ పర్షియన్ హిందూస్థానీ గవర్నమెంటు ట్రాన్స్మిటరుగను హిందూస్థానీ యెగ్జామినరుగను నియమింపబడిరి.

హెన్రీ బోసెపుగారు బెర్లిన్ జిల్లాలో ఆదోని బెంచి మేజిస్ట్రేట్లుగ నియమింపబడిరి.

ఖాన్ బహదూర్ కమ్మారు యిమాం మొహిద్దీన్ సాహెబు బహదూర్ గారు అనంతపురం బెంచి మేజిస్ట్రేట్లుగ నియమింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖ

రావు సాహెబు పోలీస్ ట్రై రంగ నాయకులు నాయకులు గారు, పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖ ప్రభుత్వమునకు అండర్ సెక్రటరీగాను డెప్యూటీ చీఫ్ యంజనీరుగాను నియమింపబడిరి.

సాహెబుడి వెంకటాచల శ్రీరామ అయ్యగారు విశాఖపట్నం యంజనీరింగు స్కూలులో యిన్స్ట్రక్టరుగ నియమింపబడిరి.

గంధర్వకోట రంగస్వామి రామస్వామి అయ్యగారు నెల్లూరు డివిజనుకు మార్పబడిరి.

ఆర్థిక శాఖ

ఏ. యి. బాయిడ్ గారు యింపిరియల్ కస్టమ్స్ సర్వీసు లో ఆసిస్టెంటు కలెక్టరుగ నున్న వారు రంగూనునుండి మద్రాసుకు మార్పబడి మద్రాసులో కస్టమ్స్ కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి. హిరానందశాస్త్రిగారు ఆర్కిలాజికల్ సర్వే సర్దార్ సర్కిల్ సూపరింటెండెంటుగ పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి.

ఫానిక స్వపరిపాలనాశాఖ లెక్కల ఆబ్జెక్టు నాయకులు గారు కడపజిల్లా బడ్జెటు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగను, పి. రాఘవరెడ్డిగారు ఆ జిల్లాలోనే రాజంపేట తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగను నియమింపబడిరి.

గు: సెట్టి రోసయ్యచెట్టిగారు నెల్లూరు జిల్లా ఆర్థికారు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి

పొన్నె బోయెస్ చెంచయ్య నాయకుగారును వాకాటి నరసింహ రెడ్డిగారును, గుమ్మడూరు లక్ష్మీకాంత రావు గారును, పేతుభాబామియాసాహెబు బహదూరుగారును ఆత్మ కూరుతాలూకా బోర్డువారిచే నెల్లూరు జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి

వెడన సర్కిల్ నండి కొండపల్లి కృష్ణబ్రహ్మంగారును, చల్లపల్లి సర్కిలునుండి కావూరి కోదండరామయ్యగారును, తల గడ్డ వీవిసర్కిలునుండి, మండాల రామస్వామిగారును, ఘంట సాల సర్కిలునుండి వేమూరి వెంకయ్యగారును, బందరుతాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి

గుడ్డడ కేవలయ్యగారును, మట్టిగ కొట్రప్పగారును, శిరుగుప్ప యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగను, కరిచెన్ను బసప్పగారును, మకందట సయ్యదుసాహెబుగారును లెక్కలకోట యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగను బల్లారి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులచే నెన్నుకొనబడిరి.

బి. గోవిందరాజుపిల్లే, మదనాన ఖాదర్ సాహెబ్, యస్. కే. భీమసేనరావు, గోరబల్ యాశ్వరప్ప, పల్లెడ కరిబ సప్ప, కరువల్లి వెంకోబరావు, బోయినా వెంకోబాచార్యగారు శిరుగుప్ప యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగను, పొన్నూరు యెర్నూ, నాదాగోడ వీరభద్రగారు, బోయినా నరసింహ ఖట్, దేవనూర్ మంతాప, బాడే పాంపగోడ్, చిత్రక బరప్పగారు లెక్కలకోట యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగను నెన్నుకొనబడిరి.

రావుసాహెబు సి. కొళండరెడ్డిగారు బి. యె. లెజవాడ తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

శ్రీమాన్ హరిహర పాంధ్య మహాశయులును, హెన్రీ టాప్ గారును మరల యేజెస్సీ డివిజను గు఼ూరు తాలూకా బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

వి. కృష్ణస్వామిరావు పంతులుగారు కావలి తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. డి. రంగయ్యపంతులు గారు బి. యె. వైసువెసిడెంటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

యం. సీతారామ రెడ్డిగారును, పి. గోవిండు రెడ్డిగారును, డి. వెంకట్రామ రెడ్డిగారును, వి. తిరుమల కొండరెడ్డి గారును తావలి తాలూకాబోర్డువారిచే నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

గోపిరెడ్డి నాగిరెడ్డిగారును, హెచ్. యం. డి. జి. వికారి సాహెబు బహదూరుగారును, జి. సైమన్ గారును కర్నూలు జిల్లా కోయిలకుంట్ల యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగ తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులచే నియమింపబడిరి.

మల్లె చిన్న మునెయ్యగారును, కే. కేవప్పగారును, బుగ్గ నుబ్బయ్యగారును కోయిలకుంట్ల తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులచే జోకు యూనియన్ బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

జి. రామకృష్ణరెడ్డిగారు కర్నూలు తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

యం. తిమ్మారెడ్డిగారును, సి. బి. మైసూరు రెడ్డిగారు ను, ఏ. వెంకట నుబ్బయ్యగారును, హెచ్. యం. డి. ఆబ్దుల్ రహింసాహెబుగారును కర్నూలు తాలూకా బోర్డువారిచే కర్నూలు జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

ఏ. నుబ్బయ్యగారును, పి. రాఘవేంద్ర చార్యులుగారును, ఆ త్మకూరు యూనియన్ సభ్యులుగను, చంకా నాగిరెడ్డిగారును, లాలం సీతన్నగారును, కే. లక్ష్మీనరసింహ సోమయాజులు గారును, డి. నుబ్బారావుగారును, జే. తిరువెరెడ్డిగారును, వెంగోడు యూనియన్ సభ్యులుగను, కే. నుబ్బారావు గారును, బి. రంగయ్యచెట్టిగారును, ముసలిమడుగు నాగిరెడ్డిగారును, ఏ నుబ్బారావుగారును, వి. పుల్లయ్యగారును ఆత్మకూరు యూని యన్ సభ్యులుగను, సి. తిరువెరెడ్డిగారు వెల్గోడు యూనియన్ సభ్యులుగను నెన్నుకొనబడిరి.

కాకుటూరు లింగారెడ్డిగారు నెల్లూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మహమ్మద్ ఫలాకద్దీన్ సాహెబు బహదూరు అనా మ్మద్ అన్నగారు నెల్లూరు తాలూకాబోర్డు వైసు (వెసిడెం టుగ) నెన్నుకొనబడిరి.

అన్నా దేవుల గోవిందరెడ్డిగారును, గునుపాటి యేనా దిరెడ్డిగారును నెల్లూరు జిల్లాబోర్డుసభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి

బి. ఆర్. వెంగుస్వామి అయ్యగారు, గుడిసెల బా లన్నగారును, జనబహదూర్ నవాజ్ ఖానుగారును వెసుకొండ యూనియన్ బోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

శ్రీ రాజా కలిడిడి సత్యనారాయణరాజు బహదూర్ గారును, భస్యంరాజు రంగశాయిగారును, దేవులపల్లి లక్ష్మీ పతి శాస్త్రిగారును, ఎజ్జుమ్మిలీ నూర్యనారాయణమూర్తిగారును, చెక్కా సత్యనారాయణగారును, భాగ్యం బసవలింగం దేవర గారును, భువిడిపాటినూర్యనారాయణగారును, మండపాటి రామ భద్రరాజుగారునుంటి కేఫుప్పగారును, అవసరాల నారాయణ మూర్తిగారును రాణి ఆయన్న శాస్త్రిగారును, అల్లాడ బుచ్చ య్యలింగంగారును గోదావరిజిల్లా తునియూనియన్ బోర్డు సభ్యు లుగ నెన్నుకొనబడిరి.

బొప్పాటి కొటిలింగంగారును, నామగిరి వీరభద్రుడు గారును, గొడుగు మాల్లీ సాహెబుగారును, పిఠాపురం తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులచే తుని యూనియన్ బోర్డుసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఏలీ తిరుపతిరాయుడుగారును, కొల్లపల్లి వెంకట్రా యుడుగారును, దాసరి చినధర్మరాజుగారును, మద్దిపాటి వెంకట రామన్నగారును, అకుల కేమగిరిరావుగారును, రాచమర్ల సీతాపతి రావునాయకుగారును, రావణం వల్లయ్యగారును, నడింపల్లి బుచ్చి వెంకటపతిరాజుగారును, జొన్నలగడ్డ రామన్న పంతులు గారును, చింతం వీరయ్యగారును, రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

సి. కె. లక్ష్మీనారాయణరావు గారును, ముడె గోడ్ర బసవనగోడుగారును, ఆనూరు బళ్ళాచార్యగారును, బండిభీమ ప్పగారును, డి. వీరారెడ్డిగారును, లక్కా నారాయణ రెడ్డిగా రును, లక్కా వెంకటరెడ్డిగారును, తాతారావుగారును బెర్హరి జిల్లా రాయదుర్గం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

అబ్రహం పేరుపాశంగారును, గంధం వెంకయ్య నా యుడు గారును, వడ్డె అయ్యన్నగారును కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

మూస్తీ మహమ్మద్ యిమాం మొహిద్దీన్ సాహెబుబహ దూరు గారును, సేలం కాన్సిలియస్ గారును, వాసిరెడ్డి సీతా రామయ్య నాయకుగారును, కొండపల్లి బుచ్చయ్యగారును, కొల్లిపర వెంకటరమణయ్య నాయకుగారును, మాదిరెడ్డి గంగా రావు నాయకుగారును బందరు తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

మండవిల్లి గోపాలరావు నాయకుగారు పార్వతీపురం తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

పి. రామయ్యచెట్టిగారు చిత్తూరు మ్యునిసిపలు కాన్సి లరుగ నెన్నుకొనబడిరి

కే. రామిరెడ్డిగారు కర్నూలు మ్యునిసిపలు కాన్సిలరుగ నెన్నుకొనబడిరి.

విద్యాశాఖ

మిస్. బరీక్ హెచ్చినా గారు సదరక్ సర్కిల్ గరల్సు న్యూశ్ల యినస్పెక్ట్రెసుగ నియమింపబడిరి.

మిసిలేయసు ప్రకటనలు

టి. యస్. రామచంద్ర అయ్యగారు రెజిస్ట్రేషన్ యినస్పెక్టరు జేవరలుగారికి పెన్షన్లు ఆసిస్టెంటుగ నియమింప బడిరి.

వి. నటరాజ మొదల్యారుగారు రాంపా యేజెస్సీ సబ్ డివిజను ఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

కే. ఆర్. కృష్ణస్వామి అయ్యగారు కోరాపుట్ 10 డివిజన్ ఆసిస్టెంటు యంజనీరుగారు వి. నూర్యనారాయణ రావు పంతులుగారికి సెలవు యిచ్చుచే వారిపనిజూడవలయును

యం. బి. కృష్ణస్వామిఅయ్యగారు కారాపుటు డివిజను పాశ్వా సబుడివిజనుకు నియమింపబడిరి.

కే. జి. లక్ష్మీనారాయణయ్యగారు రసల్ కొండ సబ్ డివిజను ఆసిస్టెంటు యంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

కే. సి. నుబ్బయ్యచెట్టిగారు కృష్ణా వెస్టర్న్ డివిజనుకు ఆసిస్టెంటు యంజనీరుగ మార్పబడిరి.

తొడ్రో అరపులు

బెన్జమిన్ గారే సిఫార్సులు.

నర్ మైకేలు ఓడ్రోయరు మార్గింగుపాస్టు, కీటుల వ్రాసెను.

అయ్యో, డై హర్ష పక్షము వాని ప్రభుత్వముల వలన తాను పదమూడు దశాబ్దములను మాంటాగుగారు చెప్పియుండిరి. చూడండి, అతడికి ను నెమరెనో.

“భారతము వదలిన దెప్పి నెంటు గవర్నరులు, భారతదేశమునుండి వచ్చిన కొందరు, దుబుచ్చేరు లేక పాలించిరి దైత్రవచ్చిన గవర్నరులు ఈ దైత్రవచ్చును చాలికి బోర్డుడి యుండిరి.”

నేను దెప్ప నెంటు గవర్నరులలో నొకడననుట నిక్కము. ఇంత సాగముగ వర్ణించుట గవర్నరులలో నెనొకడనుగ నుండు అదృష్టము లేకపోవచ్చును. 1919 వ సంవత్సరమున అల్లరుల సమయమున అల్లరులను అణచుటలో నాకు తొడ్రోయిన నిమిష మిలిటరీ అధికారులను అణచుటలో నొకడనుట అచూతా సమర్థులని వారిని మాంటాగుగారు అర్హతగలవని చెప్పెను. వారై పత్ర కల మూలమున ను పార్లమెంటు మూలమున ను న్యాయము గు మార్గముల ను వలంబించి ఆయధికారులకు న్యాయము గలుగు నటుల చేతు నని రాజ్యాంగమున ప్రత్యేకముగ చెప్పియుంటిని. ఇందు సంవత్సరములనుండి నాకే కేరాలది పోరాడుచుంటిని. కాని మాంటాగుగారు తనకేనుకు తానేజడ్డిననుండినను న్యాయము గలుగుట దుస్సాధ్యమయ్యెను. ఈలోపుగ ఆయధికారుల కేసులు నిండుపాత్రైరి. కొందరు విధిలేక నొకటిను వదలుకొని పంజాబునుండి వెళ్లిపోవలసివచ్చెను. ఎప్పటికైనను నుదిన మేలేందునుగదా యనునానతో మరొకొందరు మిగిలియున్నారు. మాంటాగుగారు ఉద్యోగమునుండి తేచిపోయిండున వారిని నొకటియు లిక నీచేసెను.

తెనువిద్యుత్ కర్తవ్యమును నెరవేర్చిన వారిని యమై మాంటాగుగారు చెంతకూరముగ ప్రవర్తించిరి. తెలుపు ముఖ్యనిమిషము ఒకటి నిచ్చుటలేదుపుచ్చునను. ఇది ప్రధానమంత్రికి చెలియును. లాహోరుకు ముప్పది మైళ్లదూరమున కనూరు పట్టణ మొకటిగలదు. ఇందు నుమాని ఇళవది యొడువేలమంది ప్రజలు గలరు. పంజాబుఅల్లరుల సమయమున నీపట్టణము ప్రసిద్ధి చెందిన వానిలో నొకటిగనుండును. ఆచట నుండిన రెండున్నెలపాతకాలలనితాల్గులు మూక కొందరుచేరి రైల్వేస్టేషను వైపున వెదలి తెల్లగ్రాఫ్ అక్కినును బుక్కింగు అక్కినునుపాడుచేసి తీగెలు ప్రెంచి సామానులండిన భాగములను తగుల బెట్టి పట్టణము ఉడపెర అంటి ఒకరైలునుజపి యూరోపియనులను రైలునుండి బయటకు లొంగి యిద్దరు వారంటు అక్కినులను రాళ్లుబిల్లి చంపిరి. ఇద్దరు బ్రిటిషు అక్కినులను ఇద్దరు నాక కమిషన్లు అక్కినులను ప్రణితుల చేసిరి. ఇంకొక ఇంగ్లీషు స్త్రీ తన మువ్వరు బిడ్డలతో పోవుచుండగా వారినిగూడ చంపుటకు

యం. యే. వెంట్రామయ్యగారు కృష్ణ యాస్ట్రర్క్ డివిజన్ యొక్క క్యాబిన్లు యొంగునుచు పెర్సనుల అసిస్టెంటుగ నియమింపబడిరి.

జే. యస్. ముల్లెస్వరగారు కృష్ణ యాస్ట్రర్క్ డివిజన్ కాలింగ్ సబ్ డివిజనుకు ముఖ్యుడైరి.

యం. కృష్ణస్వామియ్యంగారు 2 సర్కిల్ మాపింగ్ టెండింగు యింజనీరుకు పేర్సనుల అసిస్టెంటుగ మరల నియమింపబడిరి.

యెస్. యస్. వెంకట్రామయ్యగారు నెల్లూ డివిజన్ సంగం సబ్ డివిజనుకు మరల నియమింపబడిరి.

ప్రొద్దుటూర్ సబ్ డివిజనుల అక్కినుగడి. ఏ. వెంకటాచల అయ్యగారు తమపనికి దోడు సంధ్యాల సబ్ డివిజను పనిగూడ జూడవలయును.

యస్. పద్మవాళశర్మగారు మద్రాసు మెడికలు కారిజర్వీకూటిమీద నియమింపబడిరి.

యల్. యి. కర్నాగారు మద్రాసు 1 యిక్ కంటాక్టు అక్కినుగ నియమింప బడిరి.

ఇ. డల్లిము. క్షామ్రామ మద్రాసు II యిక్ కంటాక్టు అక్కినుగ నియమింపబడిరి. యస్. మహమ్మద్ ఉస్మాన్ సాహెబ్ బనూదూర్ గారు మద్రాసు I యిక్ కంటాక్టు అక్కినుగ నియమింపబడిరి.

ఆర్. రాజగోపాల అయ్యగారు యిక్ కంటాక్టు కమావను అక్కినులో పనిచేయుటకు నియమింపబడిరి.

మాక కలరాన కాని అప్పుడు రాజకీయ పరిణామములు ప్రభుత్వ వంతులుగను కొందరు భారతీయులు సమీపించి వారి ప్రాణముల కాపాడిరి. అంతట ప్రజలు ప్రభుత్వ ప్రభుత్వముల వైచిరి. రెండు పోస్టాఫీసులు తగులబెట్టబడిన. నిమిష కొద్దికొద్దిగా తగులబెట్టబడిన. భజానాను దోపుడు చేయబోవు సమయమున పోలిసులు తుపాకులను ప్రేల్చుగా మూక చదిరెను కెరొజుపుమునుండి నైసికులు వచ్చుట కియంక ను అచూయము గలగుతుడతనెను. భారత నేలలోని దెప్ప నెంటు కర్నలు మెకోయి, ఐ. సి. యస్. అధికారి మూడనుగారులు ఆక్రమమును కాపాడుటకు ఛార్జీ పుచ్చుకొనిరి. అట్టడుముంక పరిసరములందు ప్రజలు ప్రభుత్వ విప్లవమును గడంగునండినైనిక కానమును ప్రకటించిన తరువాత మూకలూ తమపిల్లలు గూడ కొందరు చేరిరియు ఇంకను కష్టముగ నుండెనయ్యు చెప్పుచు మునిసిపల్ పాతకాల ప్రధానోపాధ్యాయుడొ నైనిక సహాయము గొరెను నైనిక సహాయము చేయుటకు పిలుగాకుండెను. అయినను రెండుపాతకాలలలో పోకిరితనమునందు మేరుపొడినవాని ఇతరులను రైల్వేస్టేషనుకు పంపవలసి దని ఇద్దరు అధికారులు ప్రధానోపాధ్యాయులను కొరిరి. పోకిరులను చూపుటకు యడుగగా తమ చేత కాదని ప్రధానోపాధ్యాయులు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. గురు దుష్టులను చివినగ పేరికలను కట్టుకొన వారిని ముందు తెచ్చివెట్టి. ఈ ఒక్క వారిని కొట్టుట కేంద్ర ధికారులకిరంపక బాగుగ చియ్యబట్టి మెట్టుల వలె నున్న వారి నాడుగుని బయటకు లొగి రైల్వే దొడ్డిలో పడ్డ వారికికొరికి రైల్వేయతో మూడుమూడు నెల్లులు కలిపిరి.

తమ యధికమున నుండే ఒక్క మునిసిపల్ పాతకాల విషయమై బాగుగ చివరించలేదని విద్యార్థులు వారు తెలుచిరి. ఒక నెల తరువాత కొందరు హిందువులను ముగ్ధియుల సహాయముతోటి ఇక్కొక్కరు కొంతచివారణ జరిపి పిల్లకాయల నేతులను బట్టుకొని ఒక్కొక్కరికి పదిపైలు తగిలించెను. కొందరు పాతకాలలనుండి వెదలగట్టబడిరి. ఒకపాతకాలలో విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు గూడతీంపబడిరి. వారికి కెలవులు, గ్రాంటులు అన్నియు నిరాకరింపబడిన.

గడవిదల నింకను కల్పించుటకు నవంబరు 1919లో కనూరుకు వచ్చియుండిన గాంధీగారుగూడ అధికారులవై శరముల నాకోపించుటకు పిలువకుండెను. దిసంబరులో కనూరు అల్లరులకు హిందువు సంఘము విచారణ చేయగా వారు వైవిషయములను వివరించి మెహబూబ్ పోర్ట్ పికిరుపురియందు బోవ. ము కనుగొనెను భారతప్రభుత్వమువారు గూడ నింతకన్న తేలియు చేయలేదు. మెనాటిటి భారతకర్నలు లాయర్లు, వారి నియాయకు రాజ్యంగము ప్రయంగి కారము వడసెను. పంజాబులో అల్లరులే లేవని మై నాటి సభ్యులు చెప్పిరి. వారి విరంధవాదమున కింతకన్న నిదర్శనము కావలయునా? “ముగ్గురు బాలురు లావాటివారుగ నుండి నంతమాత్రమున కనూరులో కొట్టబడిన” యామై నాటి సభ్యులు అచాసిరి. ఒక్కొక్కరు ఆరుపైలులు తినిరి యృతము వ్రాసిరేగాని విద్యార్థులు వారు తరువాత అంతకన్న కఠినమగు శిక్షలను విధించిన విషయము నెచ్చుటకు తెలుపరైరి. ఈలాటి దురభిప్రాయములకు గలిగినవారుగూడ కనూరు అధికారులను క్షీంచవలెనని కిఫాయ్ చేయరైరి. మై నాటి సభ్యులలో నిరువురికన్న ము ప్రయత్నము రాజ్యంగము ప్రయంగి కారము వడసెను. తన క్రింది అధికారులను క్షీంచుట అతివాదుల పొగడలను సంపాదించుట కానికి మంచిసమయము దొరకెను మాటురు సంఘనివేక వైసను భారతప్రభుత్వ కిఫాయ్ లకును ప్రయత్నమిచ్చుచు, మే 26, 1920 నాడు మాంటాగుగారు ఆయిద్దరధికారులు అధికారమును దుర్వినియోగము చేసిరియు వారిరువురి ప్రసర్తనను ఖండించి తగినశిక్షను నొనగవలసిదనియు వ్రాసిరి.

జూలై 8, 20 నాటి డయరు చర్చయందు కనూరు కేసు నుగూర్చి మాంటాగుగారు రిట్లు చెప్పిరి.

“ఒకపాతకాలనుండి వెదికి ఆపరాదులుగ నుండినను సరె నిరపాధులుగ నుండినను సరె పట్టుకు గలుగుతో కొట్టుటవలన భీతి నెలకొల్పుటయగును. ఇంతకన్న దీనినేమనవలెనో తెలియవచ్చును.”

పాతకాలలోని 500 మంది విద్యార్థులను చంపుతో కొట్టితే రాజ్యాంగమంత్రి యాపింపించి యుండివాడుకారు కాబోలు. “తెలివితప్ప వైట్టియు అక్రమమైట్టియు ప్రసర్తన”

రైల్వే ప్రమాదము.

రైలు కట్టనుండి పడిన బండ్లు భృంసమయ్యెను. ఒక బండి మాత్రము చెదలేదు. అందున్న ప్రయాణికులలో ఒకరుతప్ప మిగిలిన వారందరు క్షేమముగ యున్నారు. ఇంజను నందు పనిచేయుచున్న వారందరు మరణించిరి. వారి కేశరములు చూచుటకు ఆతిథ్యంకరముగ నుండు నట్లు చిన్నాభిన్నములయ్యెను. ఈ ప్రమాదము అకస్మాత్తుగ సంభవించెను. రైల్వే ము సాపరుగా నుండినిలుపుటకు ప్రయత్నించిరి. అందుచే మరణించినవారి సంఖ్య స్వల్పమయ్యెను. రైల్వేవారు అక్రమమైయుండిన ప్రయాణికులలో అధిక సంఖ్యకులకు మరణించియుండురు. బండి అంతయు భృంసమయ్యెను.

రైల్వే జంతు ప్రకటన

మరణించినవారి యొక్కయు, గాయములు తగిలినవారి యొక్కయు పేర్లు చిరునామా తెలియపరచుచు రైల్వే యొజంటు ఒక ప్రకటనను ప్రచురించెను. ఇంజనులో పనిచేయుచున్న వారు ఇరువురు ప్రయాణికులు మెనులు సార్దరు మొత్తము 7 మంది మరణించిరి. ఐ. సి. యస్. అక్కిను కింగు, ఆగ్రా థాన్సుక్ వైద్యకాల సర్దు రాదర్మ సతీమణి, వాల్దరు అర్దును 15 సంవత్సరముల యువకుడు మనలగురు హిందూ ప్రయాణికులకు బలమగు గాయములు తగిలినవి. 14 గురికి స్వల్పముగ గాయములు తగిలెను. పీరందరు విధువురము వైద్యకాలయం దున్నారు.

మార్చి 20 వ తేదీని చినా, జపాను ప్రభుత్వములు ఒక బహుబండికను చేసికొనెను. తత్ఫలికముగ హిందూగు రైల్వే ప్రదేశదందలి జపాన్ సైనికులు ఏప్రిల్ 10 వ తేదీ నుండి తమ దేశమునకు వెళ్లిపోవుదురని “పతానీరు” ప్రతికవ్రాయుచున్నది.

నచ్చే రెండు మాసములలో సామాన్య వ్యాపారమునకు ప్రాంత - పోషియకు తంపిపార్లబాతి తిరిగి వెట్టబడును. ఈప్రకారే కేరలు కలెసెనీ వారిలో బాటు ఇదికూడ విదేశ తంతి వార్తలకు పరయోగించబడును.

రై ఆజాగే యిద్దరు ఉద్యోగులు బహిరంగముగ సభిత్తేపింపబడిరి. ఈయన పరితమువలన వారి కిక భావికాలమునందు అభివృద్ధియేమియు నుండదనియు భారత ప్రభుత్వము వారు 1920 వ సంవత్సరమునందు నిర్ణయించిరి. ప్రసర్తనను ఖండించుటకు పూర్వము వారినిద్దరినీ సమాధానముగూడ గ్రహించెను.

నిష్పక్షము నలుమటకు తొడ్రోయి ఒకేపాద్యుతను తమవై పోషించినయధికారులకు గలిగినలాభము, ఇట్టిది. అట్లుండ తాను దైహర్థులకు చలియయ్యెనని చెప్పటకు మాంటాగుగారి కెల్లునోండును.

ఇట్టియధికారులే నాకు తెలిసినవారు ఒకడను మంది కలరు. ఇట్లుండ పంజాబునిమిలత్సరు లనేకులు అల్లరులస్పృహ పనిచేసినవారు తదితరులు ముందుగనే ఉద్యోగములను వదలుటయు, గతసంవత్సరమే క్రొత్తగ నియామింపబడిన ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగులు అప్పుడే రాజీనామాల నొసంగి యుండుటయు, ఆశ్చర్యమును కల్గించునా?

తనవెరులు భారతదేశోద్యోగులకు తగిన సానుభూతి లేకుండెనని వదంతులు కల్పించి వారినికాంతిని వ్యాపింపజేసిరి మాంటాగుగారు రిరి. పంజాబువిప్లవముతో నెట్టిసంబంధమును లేనట్టియు, సంస్కరణములను జయప్రథముగ కొనసాగించుచున్నట్టియు పంజాబులోని యొక గొప్ప నిమిషఉద్యోగి మాంటాగుగారి రాజీనామా యనంతర మిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

“నాతలవైసండిన బహువోకటి అమాంతముగ క్రిందపడినట్లు నేనెంచుచున్నాను. ఇంకను కొన్ని సంవత్సరములు నేవచేయవలసిన మాబోట్లందరకును ఇట్టిభావమే గలిగెనని నాకలంపు. మేము పనిచేయువిషయమై ముఖము తప్పించుము. గాంధీకిని, అతనియనుచరులకును ప్రతిపాటుగ ప్రవర్తించుటయే సానుభూతి ప్రదర్శన మగునో, ఆసాను భూతి మాయెడ నుండననుభావము ను మేము మిక్కిలి ఖండించుచున్నాము. తొడ్రోయి కట్టి అచిన మేము వానికి విధిలేక యాహుతి కావలసియుండునని గత రెండు సంవత్సరములనుండియు భయపడుచు నేయుంటిమి. ఇదంతయు మాంటాగు సంఘనివేదికవై గావింపబడిన యుల్లెవుల ఫలితమే.”

అట్టివిపరీతపు టుల్లెవులను ఇకవైసను సవరించుదని కోరుట యంతు అప్పేయున్నది! రాజభక్తిపరాయణులగు భారతీయులను పలుకప్తములకు లోనైన మన బ్రిటిషుభారతీయులద్యోగులను దశిశువుల కితకన్న మరెడొక యభివృద్ధి ముండబోదు.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞాపనము

గాంధీశిక్షాదినము - ఏప్రిల్ 18-వ తేదీ హరటాలు జరుపవలెను

మహాత్ముని కారాగృహవాసము - యుద్ధోగముల ప్రకటనమునకు బోంబేకానికలు ప్రత్యుత్తరము

ఆలీపోదరులు మున్నగునాయకులు - చెరసాలలో సౌకర్యములు

వంగరాష్ట్రమున జాతీయవారపు ప్రచారమును ప్రారంభించుట

చిలుగాంగులో వంగరాష్ట్రసభ - మితవాదులు రాదలచుట

డాక్టరు రేగారు దానిసాలు కేసుట

బీ అమ్మనుగారి సంచారము - డాక్టరు నయ్యదు మహామదుగారి విచారణ

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

నెల్లూరులో బెజవాడ చంద్రశేఖరరాజు, ముత్త రాజగోపాలరావుగార్లకు

108 క్రింద నోటిసులు - 11 వ తేదీ విచారణ

జేలూరు చెరసాల - అసహాయవాదుల వృత్తాంతము

బరంపురమున జాతీయవారపుసభలు - ఉద్యోగుల నిరోధము

మహాత్ముని శిక్షాదినము

ఏప్రిల్ 18-తేదీ

హరటాలు జరుపవలెను

18 వ తేదీని మహాత్మునికి శిక్ష వేయబడిన గాన ప్రతి నెల 18 వ తేదీని హరటాలు జరుపవలెను. ముందుగా ఏప్రిల్ 18 వ తేదీని హరటాలు జరుపవలెనని ఆఖిలభారత కార్యకర్తల సంఘం కాంగ్రెసుదళి ప్రకటించెను.

చెరసాలలో మహాత్ముని సౌకర్యములు

బొంబాయి ప్రభుత్వ ప్రకటనము

బొంబే ప్రానికలు ప్రత్యుత్తరము

మహాత్మునికి కారాగృహమున గల సౌకర్యములనుగూర్చి బొంబాయి ప్రభుత్వమునాటి పత్రికమున ఇచ్చివేసిన దైర్ఘ్యము కొంచెమైన ఆలస్యము జేయుట వలననే ప్రకటించినందు లకు మేము సంతసించుచున్నాము. మహాత్మునికి తగినరీతిని సౌక ర్యములను జరుపవలెనని దేశీయు లందరును కోరుచున్నారని యుద్ధోగముల ప్రకటించుటయే గాక మహాత్ముని గౌరవమునకు తగినరీతిని సౌకర్యము అమర్చబడుచున్నవని ప్రజలకు సంబంధి తలుగునట్లు వివరించుట అవసరమని గూడ ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రకటించిన యీ ప్రకటనలను స్పష్టమగుచుండుటచే మేము మలకు సంతసించుచున్నాము. "శాకు చెరసాలలోగల సమ జాయమునుగూర్చి మీరేమియును పత్రికలకు వ్రాయవద్దు. నేను సౌఖ్యముగానున్నానని మౌనమున ప్రకటించును." అని మహాత్ము నువాడు సి రాజగోపాలాచారి దేవదాసు గాంధీగార్లతో వ్యవహారముగా తెలిపిన యీ యుద్ధోగ ప్రకటించెను. చెర సాలలో తనకు గల ఆసౌకర్యములనుగూర్చి ఏమియును పట్టపులను పంపవలదని మహాత్ముడు స్పష్టముగా చెప్పిన రాజ గోపాలాచారిగారి మాటలేఖనంతో తెలిసెను. మహాత్ముడట్లే చెప్పిన ఎల్లవారు నెఱుంగుదురు. చెరసాలలో తనకంత ఇబ్బంది గలగుచున్నను గూడ దానినిగూర్చి మహాత్ముడు చెప్పకొను నని తలంచుట కేవలము గొప్ప అవ్యాధిమగును. మహాత్ముని కృపామము నెరిగినవారెవరైనట్లువ్రాయ సాపాసింపరు. మహా త్ముడు సంస్కృతుడయినా లేదా అనుప్రక్ష అనవసరము. దేశీ

యులు కోరుతీరిన మహాత్మునికి సౌకర్యములను సమకూర్చుచు న్నాకా లేదా అనునదియే ప్రస్తుత విషయము.

తనవై నాకోపింప బడిన నెరమును మహాత్ము డొప్పు కొనెను. కొంతమైన కనికరము చూప నక్కరలేదని గూడ స్పష్టముగా చెప్పెను. మహాత్ముడు ప్రభుత్వ కాసము = త్రిక విడిచినను భరితమౌతే తులలో నాతిడే అగ్రగణ్యుడనియు భారత జేతాభిమాను లందరును మహాత్మునిపట్ల నశ్యధిక భక్తి విశ్వాసములను కలిగి యుండవలె ననియును దేశీయు లందరును భావించుచున్నాడు. భారతదేశ గౌరవమునకు మహాత్ముని గౌరవమునకును అవినాభావ సంబంధ మేర్పడియున్నది. న్యాయకాసము వ్యక్తి గౌరవమును పొడింపదు. ప్రస్తుత మున్న రాజద్రోహ కాసము అక్రమ కాసమని దేశీయు లందరును భావించుచున్నారు. మహాత్ముని చెరసాలకు పంపవలెననియే యిప్పుడు న్యాయకాసము కోరెనని న్యాయాధిపతిగూడ తెలి సెను. గాని చెరసాలలో మహాత్ముని కట్టి సౌకర్యములను చూపవలెనని విషయమును నిర్ధారణ చేయు నధికార మంతయు ప్రభుత్వమువారికే కలదు. వారు తన యిష్టానుసారముచేయవచ్చు ననుటకు సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమునాట పండిత మోతి లాలు నెహ్రూగారికి చూపుచున్న ఆదరణయే నిదర్శనము. సత్యసంపన్నుడను కాంతిధనుడను జగద్వంద్యుడగు మహాత్ము నికిగల స్వేచ్ఛాసంచార స్వాతంత్ర్యమును వ్రాతస్వాతంత్ర్య మును వొంటినమువాడు ఎంత బలమువరకు తొలగించినను అది గౌరవమునకు తగిన సౌకర్యములను మాత్రము సజ్జనులందరును కోరు తీరిన బొంబాయి వారతనమువారు చూపెదరని దేశీయు లాసింపిరి. ప్రభుత్వదృష్టిలో మహాత్ముని వ్రాతలను చర్యలను చాకిరములను అక్రమములు నై యున్నవి. అందులకు వారు మహాత్ముని స్వాతంత్ర్యములను మార్చిరి. సరే. ఒక సామాన్య నిందితునివలెనే మహాత్ముని చూచుటగూడ అవసరమనియే ప్రభు త్వమునకుతోచెనా? శిక్షావ్యాజమున మహాత్మునివంటి నుశీలుని కిట్లువాడరణను చూపుట దేశమునంతయు ఆగౌరవించుటయే యును. శాసకతెగల దొరతనములన్నియు యుద్ధమునందు పట్టుబడిన శత్రువుల కట్టి అధిక మర్యాదను చూపునో అట్టి మర్యాదను బొంబాయి దొరతనమువారు మహాత్మునికి చూపుట వారికి ముఖ్యధిదైయే యున్నది. ఆతనివ్యక్తి గౌరవమునుబట్టియు దేశీయులందరికి నాతని పట్టుల గౌరవాధికర్యతను బట్టియు ఆతని కట్టి ఆదరణను చూపవలసియున్నది.

ఈ ప్రభుత్వోద్యోగి చేసిన ప్రకటనము సంతృప్తికరముగలేదు. కొన్ని సదుపాయములు చేయబడిన దానియందు వివరింపబడి నను రాజగోపాలాచారిగారు తెలిపిన విషయములలో ఏవో కొన్ని మాత్రమే సత్యములు కావని ఆతడు తెలిపెనుగాని అన్ని

యును అసత్యములని తెలుపలేదు. సి. రాజగోపాలాచారిగారు యిట్టి అసత్యములను తెలుపువాడు కాదని దేశీయులందరు నెరు గుతురు. ప్రభుత్వ ప్రచురణ సంఘముచేయు ప్రకటనలం దెం తివరకు సత్యములనుగూడ దేశీయు తగుగని వారుకాదు. గాన మహాత్ముని కొక సా మాన్య వై దీ ని చూ చిన ప్లే జాచుచున్నార ను నభిప్రాయ ము లే యు ద్యోగి ప్రక టనము మార్చబాదు. ఇంతకు యీ ప్రకటనమున కారధార 'మేమి? జయిలు నూపర్చెంటో జయిల్ల యివచ్చెక్కరు జనరలో తెలిపిన య. కములేగది. అట్టివో నిజముగా దేశీయుల కీవిషయ మునందు సంతృప్తి కలిగింపవలెనని దొరతనమువారు కోరువో వారు చేయవలసిన దేమనగా స్వజన విశ్వాసపాతుడగు పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారివంటి దేశీయనాయకుడు స్వయ ముగ శాచెరసాలకుపోయి శీతీకతుల నన్నిటిని పరీక్షించుట కనుమతింపవలెను. మహాత్ముడు భుద్ధత్యమూర్తి. భారతీయు లందరు సేగాక ఆసియాఖ. తవానులందరూను ప్రపంచవాను లందరునుగూడ మహాత్ము సత్యధికముగ గౌరవించుచున్నార గాన కట్టి సకలజన పూజ్యుని గౌరవమునకు తగినరీతి నాశీరించుట ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యకర్తవ్యము అని బోంబే ప్రాని కలుపత్రిక 6 వ తేదీని ప్రధానవ్యాసమును ప్రకటించెను.

ఆలీ పోదరులు చెరసాలలోని సౌకర్యములు ముజమాల్ గారి ప్రకటనము

మార్చి నెల 18 వ తేదీని అమ్మనుగారును కేసును మరి 4 గురు బంధుగులును రాజకోట జయిలుతో హాలానా మోకతా లీగారిని చూచితిమి. ఆయన చాల చిక్కిపోయెను. కరాచీలో 65 పౌ ను లు త గ్గి పో తి ి. రా జ కో ట లో మ ర ల 3, 4 పౌ ను లు బ ల ము చేరినది. "కరాచీలో కంటే రాజకోటలో ఆదరణయెను సౌకర్యములును చాల బాగుగానున్నవి గాని యిచ్చటవైనను సరిగా వండకపోవుట వలనను మంచిపదార్థముల నీయకపోవుటవలనను తగిన బలము పట్టుటలేదు" అని ఆయన చెప్పెను గాని ఆయన చెరసాలలోని బాధల నేమియును సరకుచేయుటలేదు. సహజోల్లాసముతోనే మాటలాడిరి. పిమ్మట బొంబాయికిపోయి 10 రోజులుండి హాలానా మహాత్మునిగారిని చూచుట కనుమతింపవలెనని చాల తలచినా రైలను పంపగా చివరకు అనుమతించిచ్చితి. పిమ్మట మే మందరమును బీజపూరుకు వెళ్లితిమి. అచట మేము రాజకీయ ములను తలపెట్టరాదు. గాంధీమహాత్మునికి శిక్ష వేసినయైన చెప్పగూడదు. మేము చెప్పనలచిన విషయములను ముందుగా వ్రాసి యియ్యవలెను అని జయిలరు అడిగెను. రాంపూరులో హాలానాగారు కట్టదలచిన గృహమునకు ప్లానును వారు అంగ్ల దేశీయన వ్రాయించి తెచ్చిరి. రాంపూరు శిల్పుల కది బోధపడ లేదు గాన దానినిగూర్చి హాలానాగారిలో మాట్లాడెదమనిన దానియం దేదో గూఢార్థముండునని జయిలరు కలవరజేసాగాను గాని చివర కంగీకరించెను.

మహాత్మునిదాల్ గారి ఆరోగ్యము

హాలానాగారు చాల నీరసముగా నున్నారు. 35 పౌ నులు తీసిపోయిరి. బీజపూరులో గూడ తీసిపోవుచు నేయున్నారు. అతిమాత్రవ్యాధితగినదని చెప్పుచున్నారు. అట్టివో యిలుల చిక్కిపోవుట కేమి కారణమో తెలియలేదు. మద్యలో నేదో పోయిగానున్నదని చెప్పితి. దీనినిగూర్చి డాక్టరు అన్నాశీగారితో మాటలాడగోరితి. ఆలీపోదరుల నిద్దరిని ఏకాంతవాసపు గదుల లోనే యుంచుచున్నారు. వార్డరును జయిలు డాక్టరును తప్ప యితరు తెవరునువారిని చూడగూడదు. వారికి జబ్బుచేసినపుడై నను వారిని వై ద్య శా ల కు పం ప లే దు. వా కి పరి చర్య చేయుట కెవ్వరిని నియమించలేదు. నూనెతో వండిన పదార్థములను బాగుగా వండవండ నిచ్చుచున్నారు. వానిని నోటబెట్టుటకే వీలులేనని వారిద్దరునుగూడ చెప్పిరి.

చూడబోయిన బంధుగులు పండ్లమున్నగువాని నియ్యకపోడి దనిరి. నాలుగు నెలల కొక సారి యై నట్టి ఆహార పదార్థములను వారికెవ్వరును పంపగూడదు. మహాత్మునిదాల్ గారికంటే మోకతాతీగారికే ఆదరణ కొద్దిగా బాగు న్నుట్లు కనబడినది. మోకతాతీగారి కొక పరువును చల విద్య నపు తొల్లెడు యిచ్చితి. మహాత్మునిదాల్ గారి కవిగూడతేవు. వారి కీటీనల కొన్ని పుస్తకముల నిచ్చిరి. నెలకొక యుత్తము వ్రా యు వచ్చును. ఒక జవాబును చతువ వచ్చును. మహాత్మునిదాల్

గారు విద్యా వ్యాసంగ మొనర్చుచున్నారు. మహమ్మదుగారి జీవితమును మహమ్మదీయ సంఘ చరిత్రమును వ్రాయదలచిరి. తమ కండులకు కావలసిన పుస్తకముల బాటితాను యుద్యోగులకు పంపిరి. వారనువలించినచో వానిని స్నేహితుల యొద్దనుండి వెప్పించు కొన దలచిరి.

సందర్శన సౌలభ్యము

అలీసోదరుల కిద్దరిని భగవదనుగ్రహమున బంధుమండలి మెండుగా కలదు. వారతనమువా రొక్కొక్కసారి 3-6 గురి కంటె హెచ్చుగా పోసీయరు. షేకతాలీగారియొద్దకు 6 గురిని పోసిచ్చిరి. మహమ్మదాలీగారి యొద్దకు 5 గురిని మాత్రమే పోసిచ్చిరి. మహమ్మదాలీగారికి 5 గురును షేకతాలీగారికి 4 గురును బిడ్డలు కలరు. వారి తల్లిగారును యిద్దరు తోబుట్టువులును, భర్తవత్తులును, అల్లులందును కలరు. అత్యంత సన్నిహితులు సోదరి సోదర పుత్రులు పెక్కుమంది కలరు. నేను వారి వ్యవహారములను చూచుచుండటచే అవకాశము కలిగినపు డెల్ల వారిని ముఖ్యముగా చూడవలసియున్నది. ఈసారి యీ సోదరులను వారి కిద్దరిలో నెవ్వరును మహమ్మదాలీ సతిగారును గూడ వారిని చూడ వీలులేకపోయినది. మేము లాటరు వీట్లు చేసి గెలిచినవారిని మాత్రమే పంపవలసి వచ్చినది.

ఇతరనాయకుల సందర్శించుట

సంస్కృతి చెరసాలలో చాలానా వాస్తవము అహమదు సాహెబుగారిని చూచితిని. ఆయనగూడ యిట్టి యిద్దరులనే తెలిపెను. ఆయనగూడ చిక్కియుండినను. థానా చెరసాల లోనున్న చాలానా నసీరు మహమ్మదుగారిస్థితి యెంత అర్థముగనున్నది. క్యాన్సరునుండి ఆయనభార్య బహుశమపడి బొంబాయికివచ్చి వారమురోజులు కనిపెట్టుకొనియుండ మరింత దుఃఖము తాళి రమ్మని యుద్యోగులు చెప్పిరి.

డాక్టరు కిచలూ పీరు గులాం మదాదసాహెబుగార్లను సంశర్పిత వీలు కలుగలేదు. కరాచీలో కిషింపబడిన దేశీయ వాయుకుల సితిగతు లిటులున్నవని ముజమాతీగారు బొంబాయి క్రానికలుపత్రికకు వ్రాసిరి.

జాతీయవారము

వంగరాష్ట్రము

6 వ తేదీని ప్రారంభించుట

వంగరాష్ట్రమునందలి కాలక్రమ భిలభతు సంఘముల వారు జాతీయవార ప్రథమ దినమునకు 6 వ తేదీని జాతీయ సేవను ప్రారంభించిరి. జాతీయ గీతములను పాడుచు పూరేగింపు జరిపిరి. సాయంకాలము 7 గంటలకు కలకత్తాలో చాలవోట్ల సభలు జరిగెను. తొందర లేమియును కలుగలేదు. స్వదేశీ వ్రతమును స్వీకరించి జేశీయ లండనును యుద్యమమును కొనసాగింపవలెనని బోధించిరి. వలంటీరులను చేర్చిరి. తిలకు స్వరాజ్యనిధికి ధనమును సమకూర్చిరి.

వంగరాష్ట్రమునందలి

ఈ నెల 15, 16 తేదీలలో యీ సభ చిటగాంగులో జరుగును అసభకు చాలమంది మితవాదులుగూడ వచ్చెదరు వారిలో 50 అనుతోషు చాదరి, బి. చక్రవర్తి, జే. చాదరి వై. బి సేనుగార్లు (కలకత్తా) ముఖ్యులు.

బీ అమ్మనుగారి సంచారము

బీజపూరు వెళ్లుట

అలీసోదరుల కిద్దరిగారు బీ అమ్మనుగారును ముజమాతీ గారును యితర వాయుకులను బీజపూరు వెళ్లిరి. బీజపూరు పాకులధిశాస్త్రిగారుతో స్వాగత మొసగిరి. ఆమె బీ-పూరు, హుల్లీ, బెల్లాము, రాజకోటలలో భద్రగ మున్న గుహానిని గూర్చి యుపదేశించెను. ప్రతివోటను అంగారానిధి కధికముగ ధన మొసంగబడినను. (స్వరాజ్య)

విదేశవస్తు బహిష్కారము

మాంఛెస్టరులో దివాలాలు

రెండు నూలుబట్టల నేత సంఘములు హిందూదేశమున ప్రారంభించ బడిన విదేశవస్తు బహిష్కరణమునకు ఫలితముగ మాంఛెస్టరులో నూలుబట్టలను కేయ

వర్తక సంఘములో రాను హోయతు కంటె 88,770 పానులకును థానసు దినిను కంటె 186,666 పానులకును దివాలా తీసెను. (స్వరాజ్య).

డాక్టరు మహమ్మదుగారి విచారణ

అభిలభాంత భిలభతు సంఘ కార్యదర్శి డాక్టరు మహమ్మదుగారివై 124 క్రింద తేబడిన కేసు విచారణను ముజఫరుపూరులో 5 వ తేదీ వుదయము 8 గంటలకు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రారంభించెను. అనాథు విచారణ జరుగునని తెలిసి తెల్లవారుటకు ముందుగనే 5 గంటలు మొదలు ప్రజలు వేలకొలదిగ వికాలమగు నాళ్లార్లు అవరణలో చేర సాగిరి. త్రెయిను సదుపాయము లేకుండున చాలమంది వేరు వేరు మండలములనుండి నడిచియే వచ్చిరి. తమ నానుకుడు కార్యాచరణమున కేగుటకు ముందు కడసారి ఆతనిని దర్శించు నాళతో వారట్లు ప్రయాణ శ్రమకొల్పి వచ్చిరి. ఉదయమున 7 గంటలకు సరికి యిసుక వేసిన రాలకుండునట్లు ప్రజలు నిండిపోయిరి. పోలీసులను నైపులను యుద్యోగులు హెచ్చుగనే కావతియుంచిరి. జాతీయ వలంటీరులు గూడ కాంతిని కాపాడుచుండిరి. జయజయధ్వనులను గూడ చేశవలదని డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదుగారు కోరుటచే వందహారగం, అల్లాహాఅక్బరు అను జయధ్వనులను గూడ చేయకుండ ప్రజలు నిశ్శబ్దముగ నుండిరి.

8 గంటలకు 5 నిమిషము లున్నవనగా (7.55 కు) పోలీసు నూపర్నెంటు విల్సనుగారు డాక్టరు మహమ్మదు (ముద్దాయి) గారిని తీసుకొనివచ్చిరి. హాలులోగూడ కాలు పెట్టి నెవమతేతుండెను. మహమ్మదుగారు రాగానే వారందరును లేచి గౌరవించిరి. మహమ్మదుగారితో మరమద్యుకు పిక్టాలు, మాల్వీమజలు మాతగార్లుగూడ వచ్చిరి. మేజిస్ట్రేటు స్థానమునకు ఎడమతెట్టున వేసికవైసనే మహమ్మదుగారిని కూర్చుండబెట్టిరి. మహమ్మదుగారి ప్రక్కను పిక్టాలు, మజరలు వాకు, ఖుర్షుదహుస్సేను, రాజేంద్రప్రసాదు, ప్రజాకీర్తర ప్రసాదుగార్లు మున్నగు వాయుకులు కూర్చుండిరి. సరిగా 8 గంటలకు మేజిస్ట్రేటువచ్చి మహమ్మదుగారికి నందనము చేసెను. మొదట విల్సనుగారు సాక్ష్యమిచ్చెను. క్రానుపరీక్ష జరుగలేదు. పిమ్మట సి.వి.డి. రిపోర్టు మహమ్మదుబానుగారు సాక్ష్యమిచ్చు నాంశించెన పిక్టాలుగారు 4వ తేదీ రాత్రి ముజఫరుపూరుకు వచ్చిరి. పారులు రైలుస్టేషనుకుబోయి ఆయనకు స్వాగత మిచ్చిరి. వాయుకులాయనను పుష్పమాళాలంకృతిని గావించిరి. ఆయన చాల అశోగ్యముగ నున్నట్లు కనబడెను 5 వ తేదీని పిక్టాలుగారు చెరసాలకేగి మహమ్మదుగారిని చూచిరి. ఉదయము 8 మొదలు 11 గంటలవరకును విచారణ జరిగినది. ఫిర్యాదీల తరపున 6 గురు సాక్ష్యమిచ్చిరి. మహమ్మదుగారు క్రానుపరీక్ష చేయననెను. 124 ఏ క్రిందనే ప్రశ్నావన చేసిరి. మహమ్మదు గారు వారములమును చదివెను. 10 వ తేదీ సోమవారము వాడు తీర్పుచెప్పబడును. 5 వ తేదీ సాయంకాలము సభ జరుగును. ఆసభలో పిక్టాలు, మాస్సేనుగార్లకు సన్మానపత్రము తొసంగబడును. (స్వరాజ్య).

నెల్లూరులో నోటీసులు

జెజవాడ చంద్ర శేఖరరెడ్డి ముత్తరాజు గోసాలరావు గార్లకు ఒకసభలో డక్కా మజిలీలనుగురించి మాటలాడుచు నేతపనివారి బొట్టనవేళ్లను తెగగొట్టిరిని తెలిపినందులకు రెడ్డి గారికిని కొన్ని గీతములను పాడించుటకు కాపుగారికిని 108 సె. క్రింద పూచీకత్తులనిచ్చి యీనోటీసులకు పంపిరి. 3 నెల 11 వ తేదీని విచారణ జరుగును.

వేలూరు చెరసాల

సి. హెచ్. రామారావుగారు (కాకినాడ) అసహాయవాదులందరు నశికోత్సాహముతోనే క్షు ననుభవించుచున్నారని ఉన్నవలక్ష్యవారాయణ (గుంటూరు) కంపలగూడెం వమారరాజా కంబాడై శ్రీనివాసం (నెల్లూరు) గార్లు విద్యావిషయక పరిశ్రమ నొనరించుచున్నాడు. ఎం. వి. నరసింహాచారిగారు (గుంటూరు), తి. వా. సీ. ల. ప. ని

నేతర్చుకొనుచున్నాడు. తిక్కవరపు రామరెడ్డి, రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్య (నెల్లూరు) శ్రీనివాసం, వరదాచారి (తిరుపతి) గార్లు అచ్చుకూర్పుట నభ్యసించుచున్నారు. ఎం. సుందరరామయ్య, కృష్ణబ్రహ్మం (తిరుపతి) గార్లు పున్నిపని నేర్చుకొనుచున్నాడు. సి. వి. రంగశ్రేష్ఠి (నారాయణపేట) గారు చాల చిక్కిపోయిరి. గ్రహణితో బాధపడుచున్నారు. మహమ్మదు కాసిం (తిరుపతి) గారికి చాల సార్లు రక్తము నోటవెడలినది. అతడు వైద్యశాలలో నున్నాడు. తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారు జ్వరముతో వైద్యశాలలోనుండి గాని మార్చి 28 ని వైద్యశాలనుండివచ్చిరి. ఇపు డారోగ్యముగ నున్నది. అతడు 6 పానులు తగ్గెను. ఒరుగంటి వేంకటసుబ్బయ్యగారుగూడ గ్రహణిలన బాధపడుచు వైద్యశాలలోనుండి మార్చి 31 వ తేదీని వైద్యశాలనుండివచ్చిరి. అతనికి గోధుమ ఆహారము నిచ్చుచున్నారు. ఓ. నరసింహాచారిగారు చాల చిక్కిపోయినను ఆరోగ్యముగా నున్నారు. కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు (నెల్లూరు) 30 పానులు తీసిపోయిరి. వక వాము రోజుల నుండి కడుపు నొప్పితో బాధపడుచున్నారు. బాధచాల హెచ్చుగా నున్నదని తెలిసినది. గాత్ర వేదనీటితో కడుపు కాదుచున్నారు. సి. వెంకోబరావు (కడప) కానా మొహదీను సాహెబు (నెల్లూరు) గార్లుగూడ గ్రహణితో బాధ పడుచున్నారు. వేలూరు చెరసాలలో అసహాయవాదులు 69 మంది కలరు. వారందరిని వారిలో కలుపుకు వంటచేసెదరు. వారికి ఉప్పుడు బియ్యమును 12 అవున్సుల పుష్పము మెంప కాయలను ముల్లంగి దుంపలను యిచ్చెదరు. బియ్యము ఉప్పు మిర్చిగూడ బొత్తుగా చాలవు. మేము ప్రతిదినమున వకసారి స్నానము చేయవచ్చును. బట్టలను వారమునకు రెండుసారులు మాత్రమే ఉడిక నిచ్చెదరు. వారమున కొకసారి తువరము. నూనె యియ్యరు. మేమందరమునుఉదయము 5-30కు నిద్రలేవవలెను. అపు డు తెక్కపెట్టెదరు. 6-30 లోపున మాకు కంజినెచ్చెదరు. 6-30 మొదలు 10-30 వరకు కఠినశిక్ష నేయబడినవారిచే పనిచేయించెదరు. విడితైదువేయబడినవారిని కొట్టలొప్పెట్టి తాళము వేసెదరు. మధ్యాహ్నము 12 గంటలలోపున భోజనము పెట్టెదరు. 12 మొదలు సాయంకాలము 5-15 వరకు కఠినశిక్ష వేయబడిన వారు పనిచేయవలెను. విడితైదు వారిని కొట్టలొప్పెట్టి తాళములు వేసెదరు. తరువాత సాయంకాలము భోజనము పెట్టెదరు. 6 గంటలకంతరిని కొట్టలొప్పెట్టి తాళమువేసెదరు. మేము చెరసాలలో నుండగానే గాంధీమహాత్ముని అరెస్టుచేసినసంగతి తెలిసినది. 36 గంట లుపవాసము చేసితిమని యీనెల 1 వ తేదీని చెరసాలనుండివదలబడినది. సి. హెచ్. రామారావుగారు కాకినాడలో స్వరాజ్యపత్రికా విలేఖరితో తెలిపిరి.

సభలు నిషేధింపబడుట

144 శెక్సును క్రింద బంధురము

నాయకులకు నోటీసు లివ్వబడుట

బంధురమునుండి ఆంధ్ర కాలక్రమ సంఘ కార్యదర్శి మా కీక్రింది తితివార్త పంపుచున్నాడు:—

జాతీయ వాసరము నందు బహిరంగసభలు జరుపుట, విదేశవస్తుములను దహించుట నిషేధించుచు 144 శెక్సుక్రింద ముఖ్యులకు కాలక్రమ ప్రచారకమును ప్రాక్టీసు చేయుమన్న ఇతపురు లామర్లకు నోటీసు లివ్వబడినవి.

ఇట్లు నిషేధించుటకు ప్రకటింపబడిన కారణములలోని యీక్రింది అంశములను గమనించిన జిల్లా అధికారుల వైఖరి స్పష్టమగును. అధికారుల ఆద్దరమందు యీక్రింది వాక్యము లున్నవి.

“విదేశ వస్తుదహనము. కాంతి నైపులను చేర్చుకొనుట’ జాతీయవాదగానందు దొమ్మిచేయుచున్నట్లు చంపబడినవాటి జ్ఞాపకార్థమై మారతాళము సలుపుట మున్నగునవి జాతీయవాసర కార్యక్రమమునందలివియున్నవి. ఇట్టి సమయమున భయపెట్టుట, బలవంతపెట్టుట, దౌర్జన్యము సలుపుట, సా ఘిక బహిష్కారము మున్నగు సాధనములు సాధారణముగ ఉపయోగింపబడుచున్నవి.” ఆంధ్రదేశమునందంతయు ఇట్టి ఉత్తరపు లివ్వబడిన దని తెలియుచున్నది. కాలక్రమ తిత్తానానుసారముగ బహిరంగ సభ జరుగలేదు. ఖద్దరు విక్రయము, కాలక్రమ సభ్యులకు చేర్పుట, మున్నగు పనులు ఉత్సాహముతో జరుగుచున్నవి. సం దేశము అధికము నున్నది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-వ సం. ఏప్రిల్ నెల 7-వ తేది

శుక్రవారము

హిందూ దేశపు
రైల్వేలు

—:O::O::—

రైల్వే వ్యవస్థను కొరకు ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ఆంగ్ల దేశమునందు అయిదు కోట్ల సవరణల ఋణమును తీసికొనుటకు బానుచున్నారు. ఋణము నిచ్చుటకు ఆంగ్ల దేశపు ధనవంతుల కభ్యంతరము లేదు. ఇందుకు ప్రతిఫలముగ, రైల్వే పరికరములను ఇంగ్లండునందే కొనవలయు నని, పార్లమెంటు సభ్యులు కొందరు పట్టుదల జూపుచున్నారు. ఎక్కడ చోకగ దొరకైన నక్కడ సామానులను కొనుటకు సామాన్య శాసనసభ వారు ధైర్యంబు వహించిరి. వారి యుద్దేశము, ఈ సభ్యులకు రుచింపలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వ సహాయ కార్యదర్శి గారు, వీరిని శాంతిపరుప నెత్తించుచున్నారు. రైల్వే సామానులను ఇంగ్లండునందే కొనవలయు నను వరతుమీద ఇండియా ప్రభుత్వమునకు ఋణ మొసగుచో, హిందూ దేశమునందు అపోహ కలుగునని, అరిల్ వికటకటరుగారు మందలించిరి. దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు అధినివేశ రాజ్యముల ప్రభుత్వములు, ఇంగ్లండునందు ఋణము గైకొనుచున్నను, సామానులను ఇంగ్లండునందు కొనవలయు నను నిర్బంధము లేనపుడు హిందూ దేశముపై మాత్రము అట్టి నిర్బంధమును విధించుట పాడిగాదని వీరు పలికిరి. ఇటుల నిర్బంధించుటచే, పార్లమెంటు సభ్యులు ప్రభుత్వ కార్యదర్శిని బలవంతపెట్టి లోబరిచికొనినటుల హిందూ దేశమున భావింపబడు ననియు, హిందూ దేశమునకును ఇంగ్లండునకును వర్తకపు ఏర్పాట్లు అనుకూలముగ నుండవనియు, ఇంతియగాక అతివాదులు బ్రిటీషు పరిపాలనమును నిందించుటకు అనుకూలానకాశ మేర్పడు ననియు, వికటకటరుగారు హెచ్చరించిరి. అయినను, బ్రిటీషు వర్తకుల లాభములపట్ల నికటరుటరుగారికి సానుభూతి గలదు. అందుచే వారొ సంగతిని సూచించుచున్నారు. ఇంగ్లండునందే రైల్వే సామానులను కొనవలయు నను నిర్బంధము లేకున్నను, ఆ దేశమున దీసికొన్న ఋణములో విశేషభాగము ఆ దేశమునందే ఖర్చుపడుననియు, ఇండియా ప్రభుత్వము వారిదివర కవలంబించుచున్న కంట్రాక్టు పద్ధతి ప్రకారము బ్రిటీషు సరకులే హిందూ దేశమునందు విశేషముగ నమ్ముడు బోయెననియు, ఇప్పుడును కంట్రాక్టు పద్ధతివలన, బ్రిటీషు సామానులకే ఆర్డర్లు విశేషముగ రాగలవనియు, వికటరుటరుగారు అభయ మొసగిరి.

ఇంగ్లండునకు ఋణపడియున్నపుడు, హిందూ దేశము బ్రిటీషు సామానుల నధికముగ తీసికొనక దప్పుడు. ఇంతియగాక ఇండియా ప్రభుత్వపు కంట్రాక్టు పద్ధతి, ఇంగ్లండు వర్తకుల కనుకూలముగ నుండుననుటకు సందియములేదు. ఈ కారణముచే, హిందూ దేశము ఇంగ్లండునకు వడ్డీరూపమునను, సామానులను కొనుటకూలమునను విశేషలాభ మొనర్పగలదు. ఇందువలన మన దేశమునకు రెండునష్టములు గలుగు చున్నవి. ఎక్కువ వడ్డీతో, హిందూ

దేశము ఋణము దెచ్చుకొనుటయే గాక, ఎక్కడ సామానులు చోకగ లభించిన అక్కడ కొనుట కవకాశము లేకుండుటచే మితిమీరిన డబ్బును ఖర్చుపెట్టవలసి వచ్చును. 1920-21 సంవత్సరపు రైల్వే పరిపాలనపు వ్యత్యాసము జూచిన, ఇంగ్లండులో కొనుట వలన ద్రవ్యనష్ట మెటుల గలిగెనో గ్రహింప వచ్చును. యుద్ధమారంభ మయిననాటి నుండియు, హిందూ దేశము పంపిన ఆర్థులకు ఇంగ్లండు తిన్నగ సరకులను పంపలేక బోయెనని, ఈ నివేదిక చెలుపుచున్నది. ఇందువలన, హిందూ దేశమునందు ఏ రైల్వేయును తలపెట్టినవనులను నిర్వహింపలేక బోయెనట. వలసిన సప్లయలను ఇంగ్లండు సకాలమునకు కావించజాలక బోగ, ధరలుగూడ విపరీతముగ పెరిగెను. యుద్ధమునకు బూర్వము బ్రాడ్ గేజీ సూపర్ హీటర్ ఇంజనులకు 3910 సవరణల వెలయుండెను. 1919 సంవత్సరము జనవరి నెలయందు, ఇట్టి యింజను ఖరీదు 8300 సవరణలయ్యెను. 1920-21 సంవత్సరమునకు దీని ఖరీదు 11000 సవరణలయ్యెనని, నివేదిక చెలుపుచున్నది. యుద్ధమునకు పూర్వము మూతగల బ్రాడ్ గేజీ గూడు పెట్టె 210 సవరణల ఖరీదు. 1920 సంవత్సరమునందు దీని వెల 750 సవరణలకు పెరిగెను. మొత్తముమీద, యుద్ధసమయమున కన్న ఇప్పుటి ఖరీదులు మూడు రెట్లు పెరిగెనని రైల్వే నివేదిక చెలుపుచున్నది. దీనికి తోడుగ ఋణపు వడ్డీరెండింతులు పెరిగెను. ఇంతటి డబ్బు నష్టముతో ఇంగ్లండునుండి సరకులను తెప్పించవలసి వచ్చుటచే, రైల్వే వ్యవస్థ మితిమీరిపోవుట వింతగాదు. హిందూ దేశమునకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము లేనందుచే కలిగిడి నష్టములు స్పష్టముగ కనుపించుచున్నవి. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముతో గాని, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము సిద్ధింపదని అనుభవము తేటపడుచున్నది.

నివేదన వత్సరమునందు, రైల్వేలంతగ విస్తరింపలేదు. రైల్వేల మూలమున చేపూరెడి ఆదాయము రానురాను పెరిగిపోవుచున్నది. ఇదివరకే రైల్వే రేట్లు హెచ్చుచుండగ, ఇపుడవి మరింత హెచ్చుజేయబడెను. అందుచే రాబడి ఇంకను హెచ్చుగ రాగలదు. 1920-21 సంవత్సరమునందు రైల్వేలకుండి 9,98,76,000 రూపాయల రాబడి చేపూరెను. ఈ రాబడి వెనుకటి పదివత్సరములలో, 40,84,54,000 రూపాయలు హెచ్చయ్యెను. అనగ 100 కి 80 వంతున హెచ్చినది. గూఢులన చే కూరిన రాబడి పదివత్సరములలో 100 కి 57 వంతున హెచ్చియుండగ, ప్రయాణికులవలన చే కూరిన రాబడి 100 కి 113.03 వంతున హెచ్చెను. ప్రయాణికులవలన ఇంతలాభము రైల్వేలకు గలుగుచున్నను, చాలక ఇంకను రేట్లను హెచ్చుజేయచున్నారు. కాని, ప్రయాణికుల సౌకర్యములందు మాన్యులేకబోగ, వెనుకటి కన్న గూడ నవి క్షీణించుచున్నవి. శాసనసభలలో ఇందు విషయమై గావించెడి ప్రసంగములవలన ప్రయోజనము గలుగుట లేదు. ప్రయాణికులలో, మూడవతరగతి ప్రయాణికులవలన ధనమధికముగ వచ్చుచున్నది. రైల్వే ప్రయాణికుల ద్వారా వచ్చిన 34,76,65,000 రూపాయలలో, మూడవతరగతి ప్రయాణికుల ద్వారా 28,91,25,000 రూపాయల రాబడి చేపూరెను. మిగిలిన మొత్తము మొదటి, రెండవ, ఇంటర్మీడియేటు తరగతుల ప్రయాణికుల ద్వారా లభించెను. మూడవతరగతి ప్రయాణికుల లింత సొమ్మునిచ్చుచున్నను, అందరికన్నను వారి సౌఖ్యములనే రైల్వేవారు తక్కువగ పాటించుచున్నారు. వారికి బండ్లలో కూర్చుండుటకు తగిన వసతిలేదు. రైల్వే బండ్లకు

సరిపోయేదిమందికన్న నెక్కువమందిని బండ్లలోనికి నెట్టుటచే, స్థలము చాలక వారు పడెడి యవస్థలను వర్ణింప వీలులేదు. రాత్రిళ్లు విశ్రమించుటకు స్థలములేకున్న మానె, కూర్చుండుటకయినను స్థలము చిక్కిదు. పలుస్థలములందు ఉత్సవసమయమునందు మాత్రమేగాక, తదితర సమయములందు గూడ మూడవతరగతి ప్రయాణికులను గాలి వెలుతురు లేని గూడ్సు పెట్టెలలోనికి నెట్టుచుండురు.

బండ్లుతగినన్ని లేవని, రైల్వే పరిపాలకులు ఎక్కువను సాకుల బలుకుచుండురు. కాని, ఎంతకాల మీసాకుల జెప్పుట? మరియొక దేశములో నిట్టి సాకులను ఆదరింతురా? ప్రజలకు పరిపాలనాధికారములేని లోపము ఇందువలన తెలిసినప్పుట లేదా? ఇంతియగాక, రైల్వే ప్రమాదమునలన ప్రయాణికులకు గలిగిడి ఆ పడ్డలు హెచ్చుగ నున్నవి. రైల్వే పరిపాలనాసౌభ్యమున కిది నిబర్హము గానెరుదు. ఆక్స్ ఫర్డ్ కివీటీవారు, రైల్వేలు కంపెనీలచే పరిపాలింపబడవలయునా, లేక ప్రభుత్వమువారిచే పరిపాలింపబడవలయునా అను సంతకమును గూర్చి ఇటీవల విచారణ జేసిరి. ప్రభుత్వము వారి విషయమై నిర్ణయించి యుండలేదు. ప్రస్తుత సమయమున, రైల్వేలో చాలభాగము ప్రభుత్వమువారికి జేందియున్నది. అయినను వీనిలో చాలవరకు కంపెనీవారికి గుత్త కిచ్చివేయబడినవి. ప్రభుత్వమువారు 8929 మైళ్ళ రైల్వేలను మాత్రము స్వంతముగ నిర్వహించుచుండగ, కంపెనీలు 25,211 మైళ్ళ రైల్వేల పని జూచుచున్నవి. స్వదేశసంస్థానముల యాజమాన్యమున 2889 మైళ్ళ రైల్వేలపని జరుగుచున్నది. ప్రొండవ ప్రముఖులు పలువురు రైల్వేలు ప్రభుత్వమువారికి పూర్తిగ వశము గావలయు ననియు, కంపెనీల యాజమాన్యము పూర్తిగ తొలగిపోవలయు నని నభిప్రాయపడుచున్నారు. కాని, ప్రజాసామాన్య మీవిషయమై శ్రద్ధవహించుటలేదు. కారణ మేమన, రైల్వేలు ప్రభుత్వము వారికి పూర్తిగ వశమయినను, ప్రభుత్వము ప్రజలకు సంపూర్ణ బాధ్యత వహించునంతవరకు, ప్రజలక్షేమము పాటించబడు నని తలచుట కెట్టి యనకాశము లేదు. కంపెనీ పరిపాలనమున కన్నను, నిరంకుశ ప్రభుత్వపరిపాలన మెక్కువ లాభకరముగ నుండునను నమ్మకము వారికి గలుగకున్నది. 1915-16 సంవత్సరమున కన్న 1920-21 సంవత్సరమున విదేశములనుండి దిగుమతి జేసిన సామానుల విలువ నాలురెట్లు హెచ్చుగ నుండెనని, రైల్వే నివేదికము తెలుపుచున్నది.

ఇంతవరకును రైల్వే సామానులను హిందూ దేశమున తయారు జేయించి, ఇక్కడనే వానిని కొనుటకు తగిన ఏర్పాట్లులను ప్రభుత్వము వారు జేయరయిరి. ఆయవ్యయాధికారము హిందూ దేశమునకు సంపూర్ణముగ లభింప నంతవరకు, ప్రస్తుత దుస్థితి తొలగనేరదు. మద్రాసు రాజధానిలో ప్రభుత్వమువారికి జేందినవిగాక, జిల్లా బోర్డులకు జేందిన రైల్వేలు అయిదుగలవు. ఇవిగూడ ప్రభుత్వము వారి సామాన్యాధికారమునకు లోబడి యుండును. కొన్ని జిల్లా బోర్డులు కొత్తరైళ్ళ నిమిత్తము సర్వే గావించినవి. బెజవాడ ఒందరు మధ్య నడచెడి జిల్లాబోర్డు రైల్వేవలన 100 - కి దాదాపు 14 వంతున నికరాదాయము చేపూరినది. తెనాలి రేపల్లె రైల్వేవలన 100-కి 4.73 వంతున నికరాదాయము చేపూరినది. రైల్వే పరిపాలనావ్యత్యాసము జూచిన, ప్రజలకు దీనిపై బాత్తుగ పలుకుబడి లేదని విశదమగు చున్నది.

మాంటాగూగారి రాజీనామా:
రీడింగుప్రభువుగారు

మాంటాగూగారు రాజీనామా నీయవలసి వచ్చినప్పటికీ, రీడింగుప్రభువుగారు రాజీనామా నీయకుండుటకు కారణమేమియో, మాంటాగూగారు చేసిన ఎక్కువదోషమేమియో, గ్రహించుటకు సామాన్యులకు వీలులేకయున్నది. పిమ్మటనుండు ప్రసంగించుచు, రీడింగుప్రభువుగారు తెలిపిన సంగతులబట్టియైనను, సందర్భములు తేటపడుటలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తుక్కిసమస్య విషయమయి ప్రచురించిన యభిప్రాయముల గూర్చి తమకును బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారికిని ఎట్టి తగాదాయుదయింపలేదని, రీడింగుప్రభువుగారు తెలిపిరి. తాము పంపిన తంతివార్తకు, సంపూర్ణ భాధ్యతను తామే వహించెదమని రీడింగు ప్రభువుగారు పలికిరి. హిందూదేశమునకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దీసికొనిన చర్యను గూర్చి తెలుపు నిమిత్తమే తమ తంతివార్తను బ్రకటింపితిమనియు, ఇట్టి ప్రకటనవలన అంతర్జాతీయస్థితి చక్కబడునని తలచి బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారి సమ్మతిని కోరితిమనియు, తమకును వారికిని ఎట్టి తగాదాలేదనియు తెలుపుచు, రీడింగు ప్రభువుగారు సంతృప్తిజెందుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సక్రమముగ బ్రవర్తించిరిని బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారు గూడ ప్రకటించినట్లు, రీడింగు ప్రభువుగారు నుడివిరి. తమ యభిప్రాయములను ప్రకటించినందులకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కెట్టి దోషములేదు. అందులకు ఆనంగీకారము జూపిన బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారును మంచివారే. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ప్రార్థనలపైని, అభిప్రాయ ప్రకటనమున కంగీకరించిన మాంటాగూగారు రాక్కరే దోషులుండి. రీడింగుప్రభువుగారు సంతృప్తి జెందినను, కర్జున ప్రభువుగారి లేఖవలన బ్రటిషు మంత్రులకు ఇండియా ప్రభుత్వముపై గల శాసనము వెల్లడియగుచున్నది. బ్రటిషు ప్రభుత్వమునకు లోబడియుండెడి ఒక శాఖకు, తన యభిప్రాయములను స్వంతముగ చెబుటకు కఠినములేదని కర్జున ప్రభువుగారు ఖండితముగ తెలిపియుండిరి. కర్జున ప్రభువుగారి లేఖను మాంటాగూగారు సహేతుకముగ విమర్శించి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి గల హక్కును సమర్థించిరి. రీడింగుప్రభువుగారు ఈ విషయమై రెండునూర్లు ప్రసంగించియు, ఆ లేఖను గూర్చి సూచనయైనను జేయకబోయిరి. ఆ విషయమటుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సూచనలను, సమీపప్రాచ్య సమావేశము వారు కర్జున ప్రభువుగారి సలహాపైని, ఎటులనిరాకరించి, సంకుచితముగ ఏర్పాటులను సూచించిరి పాతకులకు చెలియును. మహమ్మదీయుల వాంఛలను సజ్వలపరుప వలయు నను నుద్దేశము వాని యందు గనుపింపదు. ప్రస్తుతసూచనల ద్వారా, కిలాఫాత్ సమస్య పరిష్కారము గాంచనరదు. రీడింగు ప్రభువుగారి కిందుగల నమ్మకము మహమ్మదీయుల కుండజాలదు.

అవసర మేమి?

తాము అధినివేశ రాజ్యములకును అమెరికాకును వెడలవలసిన యవసరమును, శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు పూనానగరమునందు గావించిన బ్రసంగమున సూచించిరి. రాజ్యాంగ సంస్కరణములలో నభివృద్ధి గావించమని ఇంగ్లండును అడుగుట కిది సమయముగాదని, శాస్త్రిగారు తెలిపిరి. కారణమేమి? యువరాజ బహిష్కారమువలన, ఇంగ్లండునకు ఇండియాపై అత్యంతాగ్రహము కలిగెనట.

జాతీయ దీక్షా వారము

స్వరాజ్య స్థాపనమునకు

కాంగ్రెసునందు సభ్యుల జేర్పును తలకు స్వరాజ్యనిధిని పోషింపుడు
ఖద్దరు వ్రతమును స్వీకరింపుడు అహింసా సత్య ధర్మముల నారాధింపుడు

అస్పృశ్యతను తొలగింపుడు

హరితాళము - దేశీయుల కందరికి 13-వ తేదీ
బొత్తుగా వీలులేనిరాష్ట్రములవారికి 14-వ తేదీ

గాంధీమహాత్ముని, నాయకులను భజియింపుడు

అందుచే ఇంగ్లండునకును తదితర భాగములకును వెడలి, ఒకానొకచోట హారతాళము జరిగినను, హిందూదేశము బ్రటిషు సంబంధమును ప్రేమించుచున్నదనియు, యువరాజ బహిష్కారముతో సద్భావముగల వారి కెవరికిని సంబంధము లేదనియు, అక్కడి ప్రజలకు బోధించి వారిని నన్నింపజేయవలయునట. హారతాళము దేశమునం దన్ని భాగములందును జరిగెననియు, యువరాజపర్యటనపు ఏర్పాటు భారతీయుల కిష్టము లేదనియు, శాస్త్రిగారికి తెలియదు గాబోలు. లేకున్న, ఉన్న సంగతిని మరుగుపరచి, ఆంగ్ల దేశప్రజలకు వేరుసంగతి చెప్పవలయు నేమో. యువరాజ పర్యటనము ఈ సమయమున జరుగుట అనుకూలముగాదని, కన్నాటు ప్రభువుగారు హితమొసగినట్లు, దివ్య ఆఫ్ దివ్యాపత్రిక వ్రాసినది. అందుచే ఆంగ్ల ప్రజలయినను భారతీయుల నిజాభిప్రాయమును గ్రహింపజాలకబోరు. ఎక్కువ సంస్కరణములను కొరుకుకు ఇది సమయముగాదని శాస్త్రిగారు బలుకుచుండ, ఇందువిషయమై ప్రభుత్వకార్యదర్శియగు పిలుప్రభువు యోచించుచున్నట్లు, విచిత్రతంతివార్తలు చెబుచున్నది. శాస్త్రిగారికి నిజసందర్భము లింకను గోచరింపలేదు. భారతీయుల దృఢసంగీతముపై, వారి మనోరథసిద్ధి యాధారపడియుండునను సంగతిని, వారు గ్రహింపజాలకున్నారు.

శాసనసభాతీర్థానము : దాని ప్రయోజనము
జననానెలలో జరిగిన మద్రాసు శాసనసభ యందు, టి. శివశంకరం పిళ్ళగారు, ఈ క్రింది తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. "గ్రామములోని ప్రజలకు స్థానిక స్వపరిపాలనము గూర్చిన జ్ఞానము నొసగి, అందును గూర్చిన సమాచారమును తెలిపి, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వాభిప్రాయములందు వారికి శ్రద్ధగలిగించు నిమిత్తము ఈక్రింది చర్యల నవలంబింపవలయును. వినిధిదేశ భాషలలో గ్రామపంచాయతుల శాసనమును, విలేజ్ కోర్టులచట్టమును, లోకలుబోర్డులచట్టమును, విలేజ్ అక్టోంటులగ్రంథమును ప్రచురించి, తగినట్లు లుగ కొంచెము వ్యాఖ్యానమును, అర్థ వివరమును, పీఠికను వానికి చేర్చి, పబ్లిసిటీసంఘముద్వారా కొద్దివెలకు ప్రజలకు అందజేయవలయును. (2) ఈగ్రంథమును పఠనీయముగ జేసి సంవత్సరపరీక్షను నెలకొల్పి, ఇందులో జయము గాంచిన వారికి

బహుమానముల నీయవలయును." ఈతీర్మానమును మద్రాసు శాసనసభవారు అంగీకరించిరి. ఇక్కార్యము ప్రభుత్వమువారు సామాన్యముగ జేయవలసినదేగాని, దీనియందు విశేష మెద్దియు లేదు. ఇట్టి తీర్మానముగూర్చి ప్రభుత్వమువారెట్టిచర్యదీసికొనిరి? డబ్బుకు చాలముబృతిగ నున్నందున, సభాయుతులగు గవర్నరుగూ రీ తీర్మానముపై నే చర్యదీసికొనజాలరని, ప్రకటింపబడెను.

వ్యాఖ్యాన మనవసరము.

బెంగాలు మితవాదులు
వంగదేశపు రాష్ట్రీయ సమావేశము చిట్టగాంగునందు ఈనెల 15, 16 వ తేదీలలో జరుగును. ఈసభకు మితవాద నాయకులగు సర్ అనుభోష్ ఛాదరి, బి. చక్రవర్తి, జె. ఛాదరి, వై. బి. సేను మొదలగువారు వెడలెదదని, వార్తలుచెబుచున్నవి. వంగదేశమితవాదులు, కాంగ్రెసు సమావేశమునందు పాల్గొనుట శుభసూచకము. వంగదేశ శాసనసభ్యులు జన్మస్వాతంత్ర్యములపట్ల పట్టుదల గనుబఱచుచుండిరి. మితవాదులు కాంగ్రెసులో జేరి బనిచేయకతప్పదు. సంస్కరణములు ఎండమావులనియు, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము పనిజేయదనియు, మితవాదులకు అనుభవమునందు గోచరించి నది. అందుచే సంస్కరణములను వెంటాడి లాభము చేదని, వారిక తెలిసినవట్లుచే, మితవాదులు సముతము ప్రజల స్వతంత్ర క్షిపై నాధారపడుట ధర్మము. కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమము అన్నిపక్షములవారికిని అనుకూలించును. అన్నిపక్షముల వారును చేతులగలిపి, పాటుబడి నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తిజేయుచో, స్వరాజ్యము దానియంతట యదియే సిద్ధించు ననుటకు సుదియములేదు.

తూర్పుయుండియా రైల్వేసమ్మె
అసన్నాలు జిల్లాలో మాత్రము సమ్మెకట్టిన కార్మికుల సంఖ్య ఇంకను అధికముగనున్నది. ఇకర ప్రదేశములలో దాదాపు తండ్రు పనులలో ప్రవేశించిరి.
మార్చి నెల 11 వ తేదీనాఁగా పటమలయందు చేరినవారు ప్రావిడెంటు ఫండులో పెల్లించిన మొత్తము పొందనట్లు కాని సమ్మెదినములకు జీతము ఇవ్వబడదు. 11 వ తేదీనాఁగా చేరిన వారు డిస్మిసు చేయబడుదురని రైల్వే ఏజెంటు ప్రకటించుచున్నాడు.

డ్రాక్టరు యూ. రామా రావుగారి శిశుసరక్షణాలయము: ఈయాలయమునందు మార్చి నెలలో శుద్ధి చేయబడిన పాలు ఉచితముగ 22,762 మంది పసిబిడ్డల కొసగబడెను. మొత్తముమీద 142½ వెంటులపాలు బసగబడెను.

పదేళ్ళ వార్తలు

భారత రైల్వే ఋణము

కామన్న సభయందు చర్చ

ఏప్రిల్ 6:—భారత రైల్వే ఋణముపై నీ దినమున

కామన్న సభలో చర్చ జరిగెను. ఆంగ్ల ప్రతినిధి వ్యక్తికి ప్రస్తుతము భారత రైల్వే ఋణముపై సభయందు భారత ప్రభుత్వమువారుగూడ నాంగ్ల దేశమున నే ఋణము దీయ నెత్తించుటచే భయము పడుచున్నారనియు, అందుచే నాంగ్ల పరిశ్రమల నభివృద్ధిచేయుటకు పిలువబడినందు రైల్వే నెట్టు విల్లరు గడ్డకు గారు నుడివరి. గత 2 వత్సరములలో కొన్ని భారత యంత్రాల లు తమమూలభవము కన్న అరుదుగా రెట్లు అధికముగ లాభమును దీసెను ఈ విషయమున వాత ఈ మొత్తమును ఋణమీయి సుభద్రులు. భారత దేశమున రైలుచార్జీల నెక్కుడు జేసి ఇందులకు కావలసిన మొత్తమును సంపాదించు టుచితమని వీరు నుడివరి.

ఎ. ఎ. సామ్యయేలు సర్ జె. జి. రాసు, సర్ జి. జె. జె. లాసనగారు ఆంగ్ల దేశమున వస్తువుల కొనిన యెవల నే ఋణము నిచ్చునని పేరమాడు టుచితము గాదని నుడివరి. ఇట్టి పేరములవలన, భారత దేశముయొక్క భవమును తీసిపోవారు దోమకొనుచున్నారను అపవాదు బలపడు ననియు, చవుక గానున్న ప్రదేశమున వస్తువులను కొనవలెనని భారత కానసభవారు గావించిన తీర్మానమునకు విరుద్ధముగ నుండుననియు సర్ జి. జె. జె. జె. లాసనగారు నుడివరి.

ఏప్రిల్ 6:—భారత ప్రభుత్వము వారి రివియమున తమను ప్రత్యేక వాక్కులతో పరిగణించుకొనకొనుటలేదు. ఆంగ్ల దేశమున ఋణమును దీయుటకు ముందు భారత ప్రభుత్వము వారు కామన్న సభ వారి మునుపటి పాదపత్రమును నిబంధనలను నిబంధనలు తీయుటలేదు. ఇట్టి నిబంధనలను తీయుటలేదు ప్రభుత్వము వారికిని లేదు. దీనిని తీలగించినను తీలగింప వచ్చును. ఈ ఋణమునకు జరుగుగా వస్తువులను ఆంగ్ల దేశమునందే క్రయము నకు దీసుకొన వలెనని సభ్యులు గారి యభిప్రాయమై యుండ వచ్చును. ఈ సమస్య చాల చిక్కులతో గూడుకొని యున్నది. ఒకవైపున వ్యాపారమైన ప్రజాభిప్రాయమును గమనింప వలెను. రెండవ వైపున సత్వర పరిష్కారములలో నున్న భారత ప్రభుత్వము వారి లాభములను భారత ప్రజాభిప్రాయమును గమనింప వలెను. నేనీ రెండు కిష్ట సమస్యలను వ్యక్తము చేయుచున్నాను.

ఆంగ్ల దేశమునందే ఋణమును పుచ్చుకొను, దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు ప్రభుత్వమువారు తమకు గావలసిన వస్తువులను ఆంగ్ల దేశమునందే కొనవలెనని ఇదివరకు యెవ్వరును నూచింపలేదు. భారత ప్రభుత్వమువారు వస్తువులను ఆంగ్ల దేశమున నే కొనవలెనని కామన్న సభవారు కార్యదర్శిని బలవంత పెట్టి రను భావము భారత దేశమున వ్యాపించుటవలన భారతాంగ్ల వాణిజ్య సంబంధములను వృద్ధిపరుచుటకు మారు చాల నపాయకారి గావచ్చును అందువలన సభ్యుల ఆదర్శములు విఫలములగును. ఇందువలన భారత దేశమునందలి యతివాదులు భారత దేశమున ఆంగ్ల యాదులు తమకు ఆంగ్ల దేశ నుంచుకొని రను యాపవాదులను వ్యాపింప జేయుదురు ఇందుచే భారత దేశమునకు బ్రతిభవారియొక్క వాణిజ్య సామాన్య పరిస్థితుల నభివృద్ధిపరుప నెత్తించువారి కార్యము చాల కష్టపాథ్య మగును. ఆంగ్ల వర్తకుల భారత దేశముతో సాగించుచున్న వ్యాపారమునుబట్టి జూచిన యెడల ఆంగ్ల వర్తకులు విజేతయి పోటీకి నిలువజాలకున్నారని దొరుకులేదు. ఈ ఋణము మొత్తమును చాల భాగ మిచ్చుటనే వెచ్చింపబడుననుటకు నాకెట్టి సంశయమును జనించుటలేదు. ఈ మొత్తమునందు చాల భాగ మిచ్చుటనే వెచ్చింపవలెనని యెడల భారత ప్రభుత్వమువారిచే నేర్పాటుగా వింపబడిన కంట్రాక్టు సిస్టమునే యించుటమంచిది. ఈ సిస్టము ననుసరించి విదేశములందు కంటే భారత దేశము ఆంగ్ల దేశమునందే యెక్కువగా ట్లభిముగ గొనిరి.

ఈ సమస్య కిచ్చి మెనది గాన నిందులకు వ్యతిరేకముగ దానిపై సకలమును దీసుకొనిరాని రైల్వేలు గారు నుడివరి.

భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక విషయములలో రైల్వేలను శాసన రాజ్యము రైల్వేలను ప్రత్యేకముగా వ్యాపార సరణి ననుస

నల్లమందు వ్యాపారము

భారత దేశము

ఏప్రిల్ 6:—నల్లమందు వ్యాపార నిరోధక సభ్యులు వారు వెల్లడించినందు నందు పెట్టుటల హేలున సమావేశమై భారత దేశము నందు నల్లమందు దీయుటకు 150000 యెకరము లు సాగు జేయబడుచుండెను. ఆంగ్ల దేశమున ౫ల వస్తుపదార్థముల నిరోధక చట్టము వంటి చట్టమునే భారత దేశమునకు గూడ వర్తింప జేయవలెనని సర్ విలియము కల్లింగ్ గారు నుడివరి.

నల్లమందు వ్యాపారమును నిరోధించుటకు చాల చిక్కులు ౫లవని సర్ జాన్ బార్న్ గారు నుడివరి. భారత ప్రభుత్వముకు ఈ వ్యాపారమునకు చాలా అపాయము వచ్చుచుండెను. ఇదివరకే భారత ప్రభుత్వమువారు 6 కోట్ల రూపాయల అపాయము మించువలన బోగోట్టుకొనిరి. ప్రస్తుతమున్న వ్యాపారముగూడ యాపివేయవలెనని, గోరియెడల తాము తగ్గించిన నల్లమందును చైనావారు తమదేశములోనే తయారు జేసుకొనుచున్నారని గావున నితను తగ్గింపజాలమని వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదరు.

భారత దేశమున 17 వేల వస్తుపదార్థముల మొత్తము ౫ల వనియు ఇందు పెద్దమొత్తములను దీయునకు రెండువేలమంది భారతాద్యులనుగూడ లెమొంతుకన్న నుడివెను. ఈ విషయమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి బైబిలవలన చైనాతో నీ విషయమున సరియగు సమాధానము గావించుకొన లేకపోయెనని ఈమె నుడివెను.

రూపాయి మారకము

ఏప్రిల్ 6:—రైల్వే ప్రతినిధి నిజియెడిటర్లు తెలిపెను:—ఇండియన్ కేమలబ్యాండు డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు రూపాయికి 16 పెన్సీల మారకమును తీసిపోవలెనని ప్రభుత్వమున కొరెను. రెండు పిల్లింగులకేటు పుస్తకమునందు మాత్రమే యుండెనుగాని కార్యరూపమునెప్పుడును వాల్చులేదు. ఈ విధానము వర్తకమునకు నష్టకరము. ప్రభుత్వమువారు పూర్వపు కేటు ననుసరించియే అదాయ వ్యయపటికను నిర్ణయించిరి.

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

తెమలిస్థులు తాత్కాలిక సంధి నంగీకరించుట
ఏప్రిల్ 6:—అంగ్లా ప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలిచే నూచింపబడిన తాత్కాలిక విరామమున కంగీకరించిరి. కాని స్మిత్ గారు వెంటనే 4 మాసములలో గ్రీకులు వశమయ్యెనని వీరు గొరిరి. ఈమరకు ఆగీకరింపబడినయెడల అంగ్లావారు సంధిసభకు ప్రతినిధులను పంపెదరు.

అనటోలియా

ఏప్రిల్ 6:—కాన్స్టాంటిన్ పోలసుండి ఇట్లు తెలియుచున్నది:—అనటోలియా యందు ప్రజలు యుద్ధమునందు విడిగి పోయిరి యూరపునందు తురుష్కు స్వాతంత్ర్యము జూట యెటులున్నను అనటోలియా యొక్క స్వాతంత్ర్య మంగీకరించిన యెడల మిత్రవంధివారి వరకులను అంగ్లా ప్రభుత్వముచే వీరు ద్రోసివేయ నీయరు.

కాన్స్టాంటిన్ పోలసుందు భారత సైన్యములు
కాన్స్టాంటిన్ పోలసునందలి భారత సైన్యములను ద్యూటీ నుండి విడుదల జేయుటకు వివిధ గార్డుల మొదటి బెటాతి యను వెడతెను.
కాన్స్టాంటిన్ పోలసునందు 4800 బ్రిటిషు వటాలములును 8600 భారత సైన్యములును ౫లవు. 129 కేప్ సర్దును 280 సబ్జెక్ట్ సేట్లకును ఇచ్చుట 142000 సవరముల వ్యయమగుచున్నది.

ఈరావనందు ఇటీవల నల్లయలు సంధివిడుదలచే బాగాదు నందు నైదుగురు మంత్రులు తమ పదవులకు రాజీనామానిచ్చిరినియు నవి ఇటీవల విమానదళముచే నణచివేయవలెననియు చెప్పిలగాను కామన్న సభయందు తెలిపిరి. వీరిఫాసమున తిరిగి వెంటనే ఇతరులు నియమించబడుదురు. తిరుగబాటుజేసిన వ్యతిరేకములగు తెగలవారిచే నెజదు ముల్తానుకు కప్పము గట్టించ వలెనని బ్రిటిషు అధికారులెంచుటచే నందు కిష్టములేవారు రాజీనామానిచ్చిరి.

రంచి సమాఖ్య అసెంబ్లీ భామను బెన్సెట్టు గారు నుడివరి. భారత దేశము తమ జాతీయ ఋణమునందు ఒక్కరమ్మిచ్చివేసినను ద్రోసివేయదని వీరు నుడివరి.

రైల్వే సభ్యులు ఈ లింగున కర్తవ్యతరము జెలుపవలెనని ఏప్రిల్ 6:—నల్లమందు ప్రభుత్వ నుడివిన నిర్ణయం రెండవవారు చదువబడెను

ప్రధానమంత్రి తీర్మానము

హిస్సగారి సవరణ

ఏప్రిల్ 6:—ప్రధానమంత్రి గారి తీర్మానముపై సర్ డబ్ల్యు. బాయిన్ను హిస్సగారు మంత్రివర్గమునందు సమీక్షము జేసెను నొక సవరణను జెప్పిరి. కొయలిమను పభుత్వ ముండవతె నని మరెయొక సవరణ రాగానది ఆగీకరింపబడెను. రెండవసవరణ కనుకూఅముగ 288 మందియు వ్యతిరేకముగ 95 మందియు సమ్మతుల నిచ్చిరి. కార్యకర్తలును డైరెక్టరులును, ఇండియన్ టెలిగ్రాఫ్ లును మాత్రము వ్యతిరేకముగ సమ్మతుల నిచ్చిరి.

ప్రధానమంత్రి గారి తీర్మానముపై చర్చ చాల రమ్యముగ నుండెను. లార్డు హార్లు సెసిలు గారు ప్రభుత్వము నెదుర్చుటలో ప్రాముఖ్యమును వహించిరి. వేంబర్లెసుగారు సెసిలుగారిని తీవ్రముగ నెదిర్చిరి. వేంబర్లెసుగారు ఈదినమున తమ వాగ్దాతినంతను జయప్రదముగ ప్రకటించిరి. లేబరు సభ్యులును టెలిగ్రాఫ్ లును చర్చయందు జాల్పాశ్రయము. తీర్మానపరిమలుల బట్టి చూచిన యెడల డైరెక్టరుల సంఖ్య తొమ్మిదిగా గానింపదు.

లాయడుబారిగారు విక్రాంతినిగొనుట

ఏప్రిల్ 6:—ప్రధానమంత్రి మారుదగు గ్వెలియూ లాయడు బార్న్ గారు ఇటీవల నుపస్థితులైన తమతండ్రిగారు అధికారధర్మ నిర్వహణ మాత్రమే జేసేవాకు వెడలుచుండెనుగాని తానుమంత్రివదవియందుండటకు జేసేవాసమావేశము మిషగా నుపయోగించుకొన లేదనియు తమతండ్రి యుక్త్యోగముతో నలసిపోయెననియు, విక్రాంతి పుచ్చుకొనుననియు నుడివెను.

జేసోవా సమావేశము

రమ్య ప్రతినిధులు

ఏప్రిల్ 6:—జేసోవా సమావేశమునకు జనుచున్న రమ్య ప్రతినిధి వర్గాధ్యక్షుడగు చిరను గారు లాయడుబారు పార్లమెంటునందొసంగిన యుపవాసమును గురించి డిలెక్షను భూమై:—వ్యూహల కిక్కిరింపు విషయమునకు యూరపు ఆర్థిక పునర్నిర్మాణమునను లాయడు బారిగారి పట్టుదలను ప్రకటించిరి.

పుత్రి కాభిప్రాయములు

బెర్లిను, న్యూయార్కు పత్రికలు లాయడు బారిగారి యుపవాసమువలన సంతృప్తి జెండెను. పరాసు పత్రికలు కొంతవరకు సంతృప్తివందెను. లాయడు బారిగారు తమయొడ నలంబించిన విధానము బలహీనముగ నున్నదనియు, ఇవన్నియు వ్యర్థమనియు యూరపు ఆర్థిక పునర్నిర్మాణమును గురించి పటికినవి మోసపు వాక్యములనియు న్యూయార్కు వర్ల్డ్, న్యూయార్కు ట్రిబ్యూను పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

జర్మను రిచిస్ట్రారువారు కొత్తపన్నులను విధించిరి. నిష్పంధముగ జాతీయఋణమును వసూలుజేయవలెనని గూడ తీర్మానించిరి.

ఆంగ్ల పరాసు ఒడంబడికలు

ఏప్రిల్ 6:—ఇదివరకు పరాసు ఆంగ్ల దేశముల పరస్పర ఋణములను గురించి గావించుకొనిన యెడంబడికయొక్క నియమితకాలము క్వెల్లో ముగియెను. కాని కాలపరిమితి నిక వృద్ధిజేయవనియు ఇకమీద పరాసువారి తీరులవలన ఋణముపై వడ్డీ వసూలుజేయబడు నని ప్రకటించబడెను. బ్రిటిషువారు మిత్రమండలి ప్రభుత్వ లన్నిటికిని ఇట్టి నిశ్చయమునే జెలియ జేసెను. అమెరికావారు తమ ఋణముపై బ్రిటిషువారిని వడ్డీ కొరకులే బ్రిటిషువారు గూడ మిత్రమండలివారిని గొరిరి.

ఇండియను సివిలు సర్వీసు ఫిర్యాదులు.

ఏప్రిల్ 6:—భారత సివిలు సర్వీసు యుక్త్యోగుల పింఛనులనుగురించి భారత కార్యదర్శి గారు భారత ప్రభుత్వముపై కంపిన బాబు ప్రకటించబడెను. పార్లమెంటువారి యనుమతి తేకుండ నీలివయమై యెట్టిమార్పులును జేయరాదను విషయము బాగుగ తెదనియు, సివిలు సర్వీసు యుక్త్యోగులకు యథాప్రార్థకముగ పింఛనతీయబడుచుండు వలెననియు నందుగలదు. సంస్కరణలవలన వెడలిపోయిన సభ్యులకుగూడ తగిన పింఛను లీయబడవలెననియు స్టేటు కౌన్సిలునందొరును తనతో నేకీభవింపిరిని మాంటాగూగారు జెలిపిరి. రాబోవు కార్యదర్శి తవ్వరును ఇట్టి పింఛనులయెడల ఉదాసీనత వహింపవనియు జెలిపిరి.

వాతావరణస్థితి

1922-వ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 7-వ శుక్రవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మీటర్లలో ఉష్ణోగ్రత	మీటర్లలో ఉష్ణోగ్రత	మీటర్లలో ఉష్ణోగ్రత	మీటర్లలో ఉష్ణోగ్రత	మీటర్లలో ఉష్ణోగ్రత
	× 24	× 24	× 24	× 24	× 24
విజ్ఞాపనా	90.6	77.8	...	0	...
చిత్తూరు	87.0	76.7	...	0	0.18
నల్లూరు
దేవరకవి	86.0	78.3	...	0	0.07
పొన్నూరు	87.4	78.9	...	0	0.17
గోపాలపురి	85.2	78.5	...	0	0.06
కొత్తూరు	88.7	89.0
విశాఖపట్నము	89.8	78.8	...	0	0.07
కాకినాడ	96.6	76.9	...	0	0.12
మచిలీపట్నము	93.6	75.3	...	0	0.07
గుంటూరు	91.7	75.6	...	0	0.21
నెల్లూరు	94.7	73.3	...	0	0
మద్రాసు	91.2	73.9	...	0	0.07
కడప	90.2	75.2	...	0	0
నాగపట్నము	89.8	81.2	...	0	0.01
పాపిర	89.8	80.7	...	0	0.28
బ్రహ్మపూరి	93.8	76.5	...	0	...
కొంభా	92.6	75.2	0.25	0.32	1.42
తిరువేదము	90.1	79.0	...	0	0.70
కొచ్చిన్	91.1	81.6	...	0	0.67
కాలికట్టు	90.2	78.1	...	0	0.18
మంగళూరు	92.9	77.5	...	0	0.04
మెదకూరు	90.8	82.5	...	0	0.35
కార్వూరు
రత్నగిరి	87.3	78.3	...	0	...
బొంబాయి	87.6	76.4	...	0	0
హైదరాబాద్
రెహురు	103.2	78.3	...	0	0.11
అనంతపురము	103.3	78.4	...	0	0.08
బళ్లారి	108.1	74.2	...	0	0.08
కర్నూలు	104.7	79.8	...	0	0.07
కడప	108.4	75.4	...	0	0
హన్మంతపేట	96.3	65.2	...	0	0.21
బెంగుళూరు	95.3	66.8	...	0	0.12
కొడయకల్	71.9	52.2	...	0	1.06
ఉదకమండల్	74.7	51.2	...	0	0.42
కొయంబూరు	98.2	72.7	...	0	0.14
యెలూరు	99.4	73.4	...	0	0.08
నెలమ	101.5	74.4	...	0	0.34
తిరుమనాపల్లి	101.6	77.8	...	0	0.04
పల్నాటి	98.9	77.2	...	0	0.21
మధుర	99.2	78.8	...	0	0.20
తెలంగాణ	0	0.26

సర్కారులు:— మబ్బు లాకమాదిరిగ నలవు. ఆర్ద్ర శ్రీకొన్ని ప్రదేశముల దశికము. కొన్ని ప్రదేశములందు తక్కువ. వేడిమి తక్కువ.

దీప్తి:— మబ్బులులేవు. ఆర్ద్ర శ్రీ సామాన్యముగ నున్నది. వేడిమి 2 డిగ్రీలు తగ్గెను. పగటివేడిమి 108 డిగ్రీలు కావెను.

కణ్ణాకము:— మబ్బులు స్వల్పము. ఆర్ద్ర శ్రీ తక్కువ. వేడిమి 2 డిగ్రీలు తగ్గెను.

సెలమి:— మబ్బులు స్వల్పము. ఆర్ద్ర శ్రీ తక్కువ. వేడిమి తక్కువ.

దక్షిణము:— మబ్బు లాకమాదిరిగ నలవు. ఆర్ద్ర శ్రీ సామాన్యము. వేడిమియందు మార్పులు లేవు.

పశ్చిమతీరము:— మబ్బు లాకమాదిరిగ నలవు. ఆర్ద్ర శ్రీ తక్కువ. వేడిమియందు మార్పులులేవు. కొన్ని ప్రదేశములందు ఉరుములును మెరుపులును కలిగెను.

మైసూరు:— మబ్బులులేవు. ఆర్ద్ర శ్రీ తక్కువ. వేడిమియందు మార్పులు లేవు.

హైదరాబాదు:— మబ్బులు లేవు. ఆర్ద్ర శ్రీ తక్కువ. వేడిమి తగ్గెను.

ఎన్. ఆర్. యు. సామ్రాజ్య. వాతావరణ కార్యదర్శి.

సానికవార్తలు

కేశవవిశ్వగారు లండనుకు బయలుదేరుట:— బ్రిటిషు గవర్నమెంట్ ప్రతినిధిసభ్యులు కేశవవిశ్వగారు లండనుకు బయలుదేరుట. వీరికి కేశవ విశ్వగారు 6 వ తేదీని చెన్నపురి నుండి లండనుకు బయలుదేరిరి.

సెంటు గేలియల్లు పాఠశాల:— ఈ పాఠశాల య దిల రెండవభాగము విద్యార్థులు పాఠశాలా భవనమునందు 8 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము సమావేశమయ్యెదరు. విద్యార్థులు మరెంటు ఆఫ్ వెనిసు (ఇంగ్లీషు) వందొక అంకము 'కన్నప్ప' అను అరవవంతులమునందు మరియొక అంకమును ప్రకటించుదురు.

శ్రీరాములనవమి:— నిన్నటిరోజున. బ్రహ్మ శ్రీ, వొడ్ల - వెంటాచలయ్యగారు, వారి స్వగృహమునందు, శ్రీరాములవారిజననం, జరిపిరి. ఆసయంబున, వేదశాస్త్ర పండిత, శివసేనలు 1. అద్దేపల్లి రత్నావధానులు, 2. శివ భూషణం అశ్వత్థ వారాయణయ్య; 3. యేసురాల శేషయ్య భాను; 4. నిమ్మగడ్డ అంకయ్యశాస్త్రి; 5. కాళవాసి వెంకట సుబ్బాశాస్త్రి; మున్నగువారు శ్రేష్ఠమైన కవసలు, పఠించి, ఆశీర్వాదించిరి.

హిందూధియతాజులు హైస్కూలు సారస్వత సభ:— ఈసంఘపు సాంకేతిక సమావేశము 8 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు గోవిందస్వామియందు: ఏదియందలి సాందర్యములలో జరుగును. వేవరపు రామరామమంతులుగారు 'జాతీయ జీవితమునందు పాఠశాల యొక్క ముఖ్యమగు అంశము' అనువిషయమును గురించి ఉపన్యసించెదరు. డాక్టరు యస్. స్వామినాథుగారు యల్. యల్. డి. అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

శ్రీ పుండరీకవరద సభ:— చెన్నపురి గోవిందస్వామియందు: 62 వ నెంబరు. వుమ్మడి రామయ్యశాస్త్రి గురు సామిశ్రేణి వర్కు-పాపు భవనమునందు సైసభవారి అధ్యక్షత క్రింద బ్రహ్మ శ్రీ పండిత డి. లక్ష్మణాచార్యులవారి కిష్యులగు కృష్ణాచార్యులగల్గ జరుపబడును. శ్రీమద్రామాయణ కథాకాలాక్షేపమునందలి రాఖోవు 3-4-22 కథాకాలాక్షేపము 8 1/2 ఘంటలకు "కైకేయ సాహసము" అను కథాకాలాక్షేపము జరుపబడును. భక్తవంశాలంకరము విశ్వేయ ప్రార్థనలు.

శ్రీరామనవమి మహోత్సవములు:— ఈ నెల 7-వ తారీఖు మొదలకొని 18 వ తారీఖువరకు మద్రాసు జార్జిటవును తాతా ముత్రియప్పవీధి 17-వ నెంబరుగల (తెంగాంబూరు వాటకస్థలమున కెదురుగ) గృహమునందు శ్రీరామనవమి మహోత్సవములను పురస్కరించుకొని సంగీతకచేరీలు జరుగగలవు. అందులో మొదటిది- నేటిరాత్రి 9 గంటలకు ఒక సంగీతకచేరీ మ-రా-రా-శ్రీ, నెహూరు రంగాచార్యులవారిచే నున్ను, రెండవది 8-వ తేదీ శనివారమురాత్రి 9 గంటలకు నేలం మనుచరాండ్రవల సంగీతకచేరీయున్ను, 3-వ తేదీ ఆదివారమురాత్రి 9 గంటలకు మ-రా-రా-శ్రీ అరియకు డి. రామానుజ అయ్యంగారివలన మరియొక సంగీత కచేరీయున్ను 10-వ తేదీ సోమవారముసాయంత్రము 6 గంటలకు ధంకొమ్మలైల వల సంగీతకచేరీయున్ను జరుగగలవు. పిమ్మట మరుసగా 13, 14, 15, 16, 17, 18 వ తారీఖులవఱకు పేరుపేరుగా సంగీతకచేరీలు జరుపబడును.

విచారవార్త

చామర్తి రాజశేఖరరావుగారు ఆంధ్రమునక జక్కగగలదితర శిష్యులవారు. నెమ్మగ (గంధములు గలిపిరి). ఆంగ్లమునక బట్టపరీక్షయందు గృహాధ్యక్షులైరి. వీరు చైత్ర శు 3 లు సాయంత్రము తెలవాడలోని గలరావ్యాధిచే బలహీనమునలంకరించిరి. నందిగామ హైస్కూలులో వీరు సహాయపాఠ్యాయులుగ నుండి 25 సంవత్సరములు నిండిరి పనిసేసమున మృత్యువువారక ఒడి తీసి విచారముగలిగించిరి. హైస్కూలు రాజశేఖర రావుగారినిగూర్చి విచారము నూచించుటకు ఒక దినము గట్టిపేసి ఉపాఖ్యానములు రచన సామర్థ్యాన్ని వెల్లడించిరి. ఈ రాజశేఖర రావుగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ నంబర్మరాని సంచికా వారములకు జరిపించిరి. వీరయ్యాత్మకు దైవము కాంతి చేశాయ్యాగా!

శ్రీమద్ది రమణాచార్యులు.

సాందర్యమహాలు

గురుస్వామి శ్రేణిగారి భర్తము గోవిందస్వామి నాయుడి వీధి యందలి సాందర్యమహాలును ప్రజల వశము చేయుటకు స్వల్ప గురుస్వామి శ్రేణిదంపతులు తీర్మానించుకొనిరి. ఆ ఉత్సవము, నిష్ఠాసాయంకాలమునకే గెను. విల్లింగడను ప్రభువుగారు గ్రామసాధి పత్యము వహించిరి.

సర్ పి. త్యాగరాజుశాస్త్రి, సర్ సహానయ్యయ్య, వారి సతీమణి సర్ ఛార్లను టాడుమాటారు, వారిసతీమణి, వెంకటగిరి కాజు గౌ.పి. రామారాయణంగారు, గౌ. ఎ. పి. పాత్రో, భవానందం పిల్లే, పరాంతుకం నాయుడు, గోపతి నారాయణ స్వామిశ్రేణి, నందెదమాను శ్రేణి, టి. వందరాజులు నాయుడు మిసెస్ అనిబెసాంటు, స్వామివెంకటాచలంశ్రేణి ఎ.పి. పార్థసారథినాయుడు గాట్లు, మరికొందరు ప్రముఖులు సభకు వచ్చి యుండిరి.

భవన మంతయు శక్తిగ ఆలంకరింపబడిన ప్రేక్షకులతో నిండియుండెను. సాయంత్రము 5 గంటలకు గవర్నరుగారు వచ్చిరి. గురుస్వామి శ్రేణి దంపతులు, గవర్నరు గార్లు గౌరవార్థమై కాళ్లుకుారి గోపాల కాపుగారు తెలుపనందును తిరువావక్కయ్యమొదలి గారు అరవము నందును పద్యములు చదివిరి. భవనపు దానపుత్రమును వెండి పాత్ర యందుంచి పాశాహితము కొందరు వేదమంత్రములను చదువుచు హాలులోనికి వచ్చిరి.

ప్రజల పక్షమున భవన దానమును అంగీకరింప వలయునని గవర్నరుగారిని కోరుచు గురుస్వామి శ్రేణిగారు ఇట్లు చెప్పిరి:

ఈ ఉత్సవ సందర్భమున మీరు అగ్రాసనాధిపత్యము వహింప అంగీకరించినందులకు నాపక్షమున నాభార్యపక్షము నను మీకు వందనలు సమర్పించుచున్నాను. నే నీ ప్రదేశము కొనివచ్చెదను ఇచ్చటకే ఇట్లు కట్టవలయునని తలచితిని. ప్రజల కుపయోకరమగు విధమున యాధ్యయము నుపయోగించుట యుక్తమని నాభార్య సలహా ఇచ్చుటచే నే నీ భవనమును నిర్మించితిని. ఇచ్చట యీ మామూలుసంస్కరముల నుండి రామాయణమహాభారతశాస్త్రములు, కాలక్షేపములు భజనలు, నాటకములు, సభలు మున్నగువి జరుగుచున్నవి. అందుచే ప్రజల కీధన మెంత యుపయోగకరముగ నుండెనో మీ రూహింపవచ్చును. ఈ ప్రాంత్యములందు మంచి పతనమందెరము లేదు. అందుకొరకు యీ భవనమును ప్రజలవశ మొనర్చి ఒక ఉచితపఠన మండలము, ఆంధ్రప్రదేశ్ భాండాగారము స్థాపించుటకు నేను తీర్మానించినాను. ఈ భవనమునందే వచ్చు అదామును, పఠనమందిరమున క గు ఖ య్య ల కొరకుపయోగించబడును. దీనినంతయు నెంపేర్చుటకు 5 గురు భర్త కర్తలుండెదరు. నాకుటుంబమునకు చేరినవారొకరు, యీ దీవిజను మునిసిపలు 3 మిషనరు, కన్యకాపంపేళ్ళిరి దేవస్థానపు ప్రతినిధి, ఆంగ్లవైశ్య మహాసభ ప్రతినిధి, వచ్చునుప్ప భృగ్గకర్తలలో నొకరు, వీరు 5 గురు యీ భవనమునకు భర్తకర్తలుగ నుండెదరు. ప్రజలపక్షమున మీ రీ భర్తమును అంగీకరించవలయునని కోరుచున్నాను.

శ్రేణిగారు భర్తప్రత్యుత్తరములను వెండిపాత్రయందుంచి గవర్నరు గారికిచ్చిరి. గురుస్వామి శ్రేణిగారి భార్యయుక్క నుగుణములను నేవారతని కొనియాడుచు అనిబెసాంటుగారు కొంతకాలము మాట్లాడిరి. వైశ్యసభ షేతునుననందెదమాను శ్రేణిగారు, ఆంగ్లవైశ్య మహాసభ పక్షమున నుండు నుబ్రహ్మణ్యం శ్రేణిగారు చాతలకు వందనముల రిచ్చించిరి. గవర్నరు గారిని పొగడుచు వి. శ్రీమచారిగారు కొంతసేపు మాట్లాడిరి.

సభాంతమున గవర్నరుగారు ఇట్లు చెప్పిరి:— ప్రజోపయోగకరములగు ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనలకు సంబంధించిన ఉత్సవములలో నాకు వైశ్యవలయుననిన నాకుమిగుల కుతూహలముగ నుండును. నేవారతని ప్రకటించు ఇట్టి పనులు దేశమునకు మిగుల లాభకరములు. భర్తబుద్ధిగల గురుస్వామి శ్రేణిగారు వాకి సతీమణి దాంమెననిన యీ భవనము, చెన్నపురి పౌరులకు మిగుల ఉపయోగకరముగ నుండునని తలచుచున్నాను.

సర్ త్యాగరాజు శ్రేణిగారు వాతలకు గవర్నరుగారికి వందనములు సమర్పించిరి.

అంతటితో సభ ముగిసెను.

మొరకోనందు మందుగుండు సామానులు ప్రేమిటవల గొప్ప అగ్నిప్రమాదము సంభవించెను.

కెనడాకు స్వరక్షణకు గాను సైనిక వాకాదశముల కాపులను యేర్పాటు చేయవలెనను తిట్లు కామన్యుసభయందు ప్రవేశపెట్టబడినది.

రాజప్రతినిధి పర్యటనము.

వెపావరుకు వెళ్లుట

రాజప్రతినిధి బస, ఏప్రిల్ 4:— రాజప్రతినిధి, రీడింగు ప్రభుత్వోద్యమము 30 వ తేది గురువారము సాయంత్రము 5½ గంటలకు వెపావరుకు వెళ్లుట చేసిరి. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు ప్రాంతముల పశ్చిమవనరు సర్ జాన్ మాఫేగారు వారిని స్టేషన్లోనికి సందించిరి. స్టేషనులో వచ్చియుండిన రాష్ట్రీయ దర్బారులు, మునిసిపలు కమిటీ సభ్యులతో కరస్పన్డెన్సును చేసిన పిమ్మట, రాజప్రతినిధి ప్రభుత్వమునకు బహుళు దేశము. మాత్రమున కీర్తనైపుల వెపావరు కైనిరులు బాగులు తిరియుండిరి.

మాక్సి 31 వ తేది శుక్రవారము రాజప్రతినిధి ప్రధాన ప్రాంతాధికారి, ఫిఫ్ కమిషనరుగారలతో గూడ కైబరతఖనును జూచుటకు వెళ్లెను. అతడచ్చట ఆఫ్ఫైడేజము సరిహద్దును వీక్షించుటకు జననప్పుడు మెర్సారి తేనా రత్నని జూచి ఆనందపడవలై తమ ప్రాత ఆయుధములను, కొన్ని మేకలను కప్పుముగ సమర్పించిరి. తిరిగి వచ్చేటప్పుడు రాజప్రతినిధి అచ్చట ఆఫ్ఫినిషానము, మధ్య ఆసియాకు వెళ్లుచుండిన ఒంటెల వరుసలను జూచెను. ఇంగ్లండ్ వైపున ఇటీవలనే ఆంగ్లేయులతో సంధి సమాధానములను కుదుర్చుకొనిన అఫ్ఘాన్ లతోని ఉచిత రీతిని సత్కరించుటకు వెద్ద పందిరేసి, ఆట్రహానులను చేసి యుండిరి. అచ్చట తమ వారి మర్యాదకు తన కృతజ్ఞతను దెలుపుచు సుపర్యసించెను. వారుగూడ అతనికి తన ప్రాత ఆయుధములను, కొన్ని గొట్టెలను కానుకగ సమర్పించిరి. ఆంతట రాజప్రతినిధి మోటారుబండిలో నెక్కి వెపావరుకు వెళ్లెను. తర్వాత ఏప్రిల్ మొదటితేదీని రాజప్రతినిధి కోహాత్కు వెళ్లెను. అచ్చటి చుట్టుపట్ల గ్రామములను, పర్యవములను జూచి అతడు తిరిగి వెపావరుకు వచ్చెను. మంగళవారము ఏప్రిల్ 4 వ తేదీని అతడు వెపావరు పురపాలకులకు ఫిఫ్ కమిషనరుతో గూడ తిరిగెను.

వెపావరు పురపాలక సంఘమునకు ప్రత్యుత్తరము

వెపావరు, ఏప్రిల్ 6:— పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు ప్రాంతముల ప్రతినిధులును, వెపావరు నగరపాలక సంఘమువారును చేరి రీడింగు ప్రభుత్వమునకు సన్మాన పత్రమును సమర్పించగా నతడు వారి కిట్లు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను.

“మేము మొదటిసారి వెపావరు నగరమునకును, పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు ప్రాంతములకును వచ్చిన నీ తరుణమున మీరు వృద్ధ యువృద్ధ కుటుంబముల నాకును, రీడింగు ప్రభుత్వమునకు సన్మాన పత్రమునిచ్చినందులకు మేమిద్దరము మీకు కృతజ్ఞులము. వెపావరుకు వచ్చి మిమ్ములను దరిని చూడగలిగిన భాగ్య చుట్టినందులకు మా కపరిమితానందము కలిగినది. భారతదేశపు సరిహద్దు పర్యవములను, శత్రువులు దేశముమీద దండెత్తుట కరుదెంచి, సమావేశ మగుచుండిన బయటివ్యాయము మేము అతి కఠూరములమై చూచితిమి. అచ్చట అప్పుడప్పుడు సమావేశమగుచుండిన శత్రుసమూహములు భయాపజయముల నొందుచు, జయమును చెందినప్పుడు విజృంభించి దేశములో పల ప్రవేశించి ప్రజలను వీడించి, దేశముయొక్క ద్రవ్యమును కొల్లగొట్టి తిరిగి వెళ్లుచుండిరి. అసజయము నొందినప్పుడు వారు వచ్చిన దారిని బట్టి వెనుకకు మరలుచుండిరి. శత్రుభయ మింకను సంపూర్ణముగ తగ్గలేదు. సరిహద్దుల కావైపు నిలిపించెడు స్వాతంత్ర్యపు తెగలయొక్క ఆకాంతి అంతరించలేదు. కాశ్యపుముగ కాంతి స్థాపించబడలేదు. కాంతి స్థాపించబడినది మనము దుర్భిప్రాయబడి సంతోషపడుట నిజశీతిని నిర్లక్ష్యము చేయుట అగును. సరిహద్దు ప్రాంతములలో గలభూతుల ప్రేరేపణను కలుగుజేసెడు వారి ఆగ్రహమునకు సర్వకాల సకలకష్టలందును మనము ప్రతిఘోషించుచుండెదము. అప్పుడప్పుడు ఈ రాష్ట్రమునకు కాదా సీ ఘనత: తుర్మువైపున నుండిడు భారత భూమికి అంతటి ఖీతిని కలిగించుచుండిన ఈ అల్లరి మూకల చేష్టలను కడు గాగ నొక కని తో ఆనందినమును గనునించుచు, ప్రభుత్వము వారికి సహాయపడుచుండిన సరిహద్దు ప్రాంతముల ప్రభుత్వమునకును, ప్రజలకును నా కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాను. భారతీయులందరి కృతజ్ఞతను మీ కర్పించెదము. దేశ సురక్షమునకు మీముసమునం దైనను పశ్చిమోత్తర ప్రాంతముల పౌరుషము సహాయము చేయుచుండిన మీరు నిశ్చితార్థిప్రాయములై యుండుట ప్రశంసనీయము. సరిహద్దు పాదపున ఆనేక చిన్న చిన్న గ్రామములు గలవు. వీనిని అన్నిటిని రక్షించుటకు ప్రజలలో సహకారమును అన్వేషించుటకు ప్రభుత్వమును అన్వేషించుటకు మన కష్టము లన్నియు క్షోలోనే పరిమల్గుం ప పడును. ఈ సమస్య పరిష్కారము నకు మీ ప్రజల యొక్క యూ, మీ నాయకుల యొక్కయు ధైర్య సహన పౌరుషాది గుణములు ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడునని మీరు నెలవిచ్చుట నా అత్యుచిత్యమును బహుళముచున్నది. ఆఫ్ఫినిషానముతో మనకు కుదిరిన సంధి కాశ్యపుముగ వర్ధిల్లునని నా ఆశ. తత్ఫలితముగ మన సరిహద్దుసమస్యలు కొన్ని నూతనాకారమును దాల్చినవి.

సంస్కరణ విధానమునకు సంపూర్ణ విజయము కలుగజేయుటకు నేను నిజముగ పాటుపడుచున్నా ననియు, సెవర్ను సంధియందలి బోధములను సవరించుటకు నేను నాశక్తికొలది యత్నించుచున్నాననియు, మీరు పలుకుట నానునమునకు సం తోషమును కలుగజేసినది. నూతన సంస్కరణములను మీ రాప్రతినిధిలో ప్రవేశపెట్టుటకు గురించి మాట్లాడుటకు నాకిది తుజ్జముగాదు. ఈ సమస్య పరిష్కారమున కొక కమిటీ నియమించబడినది. వారి విచారణాసంతరము వాటికి ఫారములను, గురించి ప్రభుత్వమువారి వాదించెదరు. ఆ కమిటీ ఎటుట మీ ఆభిప్రాయములను స్పష్టముగ బలకవచ్చును.

తుర్ము-సమస్య సేవర్నుసంధి

సంస్కరణ విధానమునకు సంపూర్ణ విజయము కలుగజేయుటకు నేను నిజముగ పాటుపడుచున్నా ననియు, సెవర్ను సంధియందలి బోధములను సవరించుటకు నేను నాశక్తికొలది యత్నించుచున్నాననియు, మీరు పలుకుట నానునమునకు సం తోషమును కలుగజేసినది. నూతన సంస్కరణములను మీ రాప్రతినిధిలో ప్రవేశపెట్టుటకు గురించి మాట్లాడుటకు నాకిది తుజ్జముగాదు. ఈ సమస్య పరిష్కారమున కొక కమిటీ నియమించబడినది. వారి విచారణాసంతరము వాటికి ఫారములను, గురించి ప్రభుత్వమువారి వాదించెదరు. ఆ కమిటీ ఎటుట మీ ఆభిప్రాయములను స్పష్టముగ బలకవచ్చును.

సెవర్ను సంధిలో గల లోపములను తొలగించుటకు భరతఖండమందలి బాధ్యతాయుత మహమ్మదీయాభిప్రాయమును నేను పిలువజేసెదలెను. ఆంగ్లప్రభుత్వమునకు దెలుపుచు, తుర్ము-సమస్య పరిష్కార కుణమున భారత మహమ్మదీయాభిప్రాయమును గురించి తిస్సార్ భావమును వహించవలయు. అని నేను కోరుచుంటిని. మాంటాగుగారి రాజీనామా మిమ్ములను చింతాకాంతుల చేసినట్లు నేను అతనికి దెలిపెదను. భారతమహమ్మదీయుల పక్షమున చేరి పనిచేసినందుకు మీ రతని దేశసేవను విశేషముగ ప్రశంసించుచున్నారని కూడ నే నతనికి దెలిపెదను. అతని స్వంత ఆభిప్రాయములు బహిరంగముగ ప్రపంచమున దండెత్తుట ప్రకటించబడినవి. బిరోసా మహా సంగ్రామాంత్యమున మహమ్మదీయులకు కలిగిన మహాదుర్దశను తొలగించుటకును, వారికి తోడ్పడుటకును నేను యథార్థముగ యత్నించుచుంటిని మహమ్మదీయ మతమునకు ప్రసిద్ధికెక్కిన మహమ్మదీయరాష్ట్రముగు నిచ్చటి పశ్చిమోత్తర ప్రాంతములందున్న మీరు స్తుతింతుటకు నేను గుర్తించినాను.

భరతఖండమందలి బాధ్యతాయుత మహమ్మదీయాభిప్రాయము ఆంగ్ల చురత్రివ్యమునకు దెలియబడుట నా విధ్యుక్త ధర్మమని నే నెల్లప్పుడు భావించుచుంటిని ఇటీవల జరిగిన విషయములన్ని మీకు తెలిసినవే. ఈ సంబంధములో ఆంగ్లప్రభుత్వమువారు నేనుగాని, నా ప్రభుత్వమువారుగాని చేసిన కృత్యముల నా తేమించినవారు గారు. ఇటీవల మాంటాగుగారికి పంపిన తంతివార్తకు నేను బాధ్యుడను. భారతరాజ్యపరిపాలనాధికారిగ నుండుట యట్లుండగ, అట్టిసంతివార్త నియ్యగలెనని నేను స్వయముగ తలచియుంటిని. మహమ్మదీయాభిప్రాయమునుగురించి భారతప్రభుత్వమువారి రేలాటిచర్య దీసికొనుచుండి రోయని కొందరు సందేహించుచుండిరి. అట్టి సందేహములకు అవకాశము తేకుండ చేయుటకు ఈ తంతివార్తను ప్రకటించవలసినవైచెను. దీనిని నేను స్వయముగ ప్రకటించినయెడల, అంతర్జాతీయ పరిస్థితులను మార్చవచ్చునని తలచి, ఆంగ్లప్రభుత్వమువారి నెలవును గోరితిని. దీనిమీదగూడ మాకు భేదాభిప్రాయము గలుగలేదు. మహమ్మదీయాభిప్రాయములను వారికి దెలియబడుట నా ప్రధానకర్తవ్యమని చెప్పబడెగాక యీ తంతివార్తను ప్రకటించుటకు చురత్రివ్యమువారి నెలవును ఇప్పించవలసినదని నేను రాజ్యాంగ కార్యదర్శిని (పార్లమెంటు న్యాయమార్గమని ఆంగ్లప్రభుత్వము వారు బహిరంగముగ బలికిరి. కారణసహితముగ నున్నంతవరకు న్యాయముగ నున్నంతవరకు, సహజముగ నున్నంతవరకు మహమ్మదీయుల వాంఛలను నెరవేర్చవలసినదని ఆంగ్ల చురత్రివ్యమునకు వ్రాయుటకు నా ప్రభుత్వమువారి కోరుచుంటిని. సెవర్ను సంధి, భారత సంస్కరణములు ఈరెండు ప్రధానవిషయమును గురించి మాంటాగుగారి రాజీనామా ఫలితముగ తమ ప్రాత ఉద్దేశము లేమాత్రము మానిపోలేదని ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు స్పష్టికరించిరి. భారత మహమ్మదీయుల న్యాయమగు కోరికలను సఫలముచేయుటకు వారి మిత్రీమండలి దేశములు, ఇతిరహతులలో గల సమంధ బాంధవ్యములను బట్టి

ప్రయత్నించకతప్పదుని ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు పలికినారు. ఈ కష్టసహితముగు సమస్య త్వరలో పరిష్కరింపబడునని నావిశ్వాసము. ప్రాచ్య సన్నిహితదేశములలో కాంతి ఆచికాలములోనే స్థాపించబడవచ్చును. ఈ సంధిప్రయత్నముల చరిత్రను వ్రాయునది ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమందలి మహమ్మదీయాభిప్రాయమును సరించి సమాధానమును కుదుర్చుకొనుటకు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు నిజముగ యత్నించినట్లు నిస్సంశయముగ వ్రాయును.

ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము

మీ కొక ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము గావలెనని మీ రజేషించుచున్నారు. ఆ విషయమందు నాకు సానుభూతి గలదు. మీ రాష్ట్రములో ఉన్నతవిద్యా ప్రోత్సాహమునకు నేను తోడ్పడెదను. ఈ విషయములకు ద్రవ్యము పుష్కలముగ నుండునని. ద్రవ్యలోపము ప్రధానశంకులము. మీ కోరికలను సఫలము చేయుటకు తగినంతద్రవ్యము వోరకువరకు నే నీరెండువిషయములను న ఆవిహించుట జ్ఞాపక ముంచుకొనెదను.

ప్రశంసించుట

ధైర్యసాహసములు, పరిపూర్ణ రాజభక్తి లు ఈ రాష్ట్రమునకు దలి ప్రజలు విశాసా మహాసంగ్రామములో ఆంగ్లేయులకు చాల సహాయము చేసిరి. మీరు పంపిన వైనికులసభ్యులు, ఇతిరవిధముల చేసిన సహాయమును ఆంగ్ల దేశ మెన్నటికిని మఱవజాలదు. అప్పుడు యుద్ధములో వోరవచ్చిన ప్రాత వైనికులకు కాలవలసక్తు: ఉండేభూములను ప్రభుత్వమువారు ఇనాముగ నిచ్చుటను మీరు మెచ్చుకొనుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు తగినంత ప్రత్యుత్తరమును చేయుట కనేక కష్టము లడ్డము వచ్చుచున్నవి. వీనిని మీరు గమనించవలెను.

రీడింగు ప్రభుత్వని, నాకును మీరు గమనించిన దయకు నేను మీకు తిరిగి నా వందనము లర్పించుచున్నాను.

కరాచినుండి ఇంగ్లాండునకు తంతివార్తలు శిశుముగ చేతుటకు తెల్లిగ్రాఫులైన నేయుటకు నిశ్చయింపబడెనియు, మాడుమాసములలో ఈపనిపూర్తి అగుననియు పునియరు ప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

లాహూరులో డిప్యూటీ లోకోనూపరించెం డెంటు టి. డబ్ల్యు. రెంచిగారిని డిసౌజతను పేరుగల ఆమెంటిను ఒకడు రివ తేదీన తుపాకితో కాల్చెను. డిసౌజ పిమ్మట అత్యంత గావించుకొనెను. మాజిస్ట్రేటు యీ కేసును విచారించుచున్నారు.

కుష్టు, బొల్లి, త్తయ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, సెగ, మూర్చ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగము పక్షవాతము మొదలగు నవి పూచీవైని కుదర్చబడును.

గుణమిచ్చిన మీదటే గొమ్మిచ్చుట

ఆపురాపములగు ఓషధుల మహాత్మ్యములు పరత వాసులగు కోడులు వగైరాలకే తెలియను. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని ఆపాయములకు లోనై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

మాదగ్గనండి బొషధము నేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలవైని సామ్యుజ్యముచున్ను. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదరవచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యమియు నియ్యనవసరములేదు. ఉత్తర ప్రభుత్వర మాలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బొషధములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222) వి. ఎస్. గాంధీ
దీర్ఘాయునిర్మూలనాలయము } దీర్ఘ వ్యాదులకుఘనమైన
భీమునిపట్టణము } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను వెంచి నిగనిగ లాడించును.
5 తులములు గల సీసా 1.5 అణాలు 0—12—0 మాత్రమే.
అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

జూబులు

గుండుగొలను

ఏలూరు తాలూకా గుండుగొలను గ్రామము తాలూకా కాంగ్రెసుకమిటీ రెండవ సంవత్సరపు ఎన్నికలు మార్చి నెలలో జరిగినది. అందు మొదట దుట్టూర త్రయ్యగారు అధ్యక్షులుగాను, బందా వియ్యన్నగారు కార్యదర్శిగాను కొండ రామరాజుగారు ఈ గ్రామసంఘము కార్యకర్తల తాలూకా సంఘమునకు ప్రతినిధిగాను యెన్నుకొనబడిరి.

కోడూరి కృష్ణమూర్తి.

శ్రీరామ విలాస సభ - చిత్తూరు

ఈ సభనాడు 2-4-22 తాళిబు ఆదివారమురాత్రి చిత్తూరునందలి శ్రీ గణేశ తియ్యేటనందు కీర్తిశేషులైన శ్రీ భర్త వరము కృష్ణమాచార్య విరచితమగు "వివాదసాంధ్య" యనునాటకమును మిగుల రసవంతముగ బ్రదర్శించిరి.

ఈ సభవారికను దేశోపకరములగు పెక్కునాటకముల ప్రదర్శించి కొన్ని సంఘ సభ్యులను బూనికలు వెలియుచున్నది.

నాటిరాత్రి రాబడిన ఆదాయములో నుమారు 800 మూడువందలు రూపాయలు చిత్తూరు "హెల్పు అండ్ వెల్ఫేర్ ఆఫ్ సీయేమను"నకు సుచితముగ నిచ్చిరి.

విద్యార్థులకు పలుకుబడిగల పలువురు మహానీయు లీసభ కార్యములగు నుడుటచే నియ్యది దినదినాభివృద్ధి గాంచి అంధ్రలోకమునకు వన్నె చేసెను. (బూ-రా-రెడ్డి)

గుంటూరు జిల్లా గ్రామసంఘసభ్యులకు మనవి

1922 సంవత్సరము తిరిగి ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోప సంఘమునకు ప్రతినిధి సభ్యుల నెన్నుకొనవలసి యున్నది. ఈ క్రిందనూచింపబడినట్లు ప్రత్యేకము ఎన్నికల నిమిత్తము రెండు మూడు తాలూకాలు కలిపి యొక ఖండముగా చేయబడినవి. ఆయాఖండములలోని గ్రామసంఘ సభ్యులు 1922 ఏప్రిల్ 20 లేదా గురువారము గోజున మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు ఈ క్రింద నియమించబడిన ప్రదేశములందు సమావేశమయి ప్రతినిధి సభ్యుల నెన్నుకొనవలయును.

గుంటూరు సత్రేపల్లి తాలూకాలు కలిపి యొకఖండము ఈ ఖండమునకు శ్రీయ్యత నడింపల్లి నరసింహారావుగారు గుంటూరులో స్వరాజ్యాలయము నందు ఎన్నికలు జరుపుదురు. 9 మంది ప్రతినిధి సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

తెనాలి రేపల్లె తాలూకాలు కలిపి యొకఖండము. ఈ ఖండమునకు శ్రీయ్యత బలిశేపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు తెనాలిలో జాతీయ పాఠశాలలో ఎన్నికలు జరుపుదురు. 8 మంది సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

బాపట్ల, ఒంగోలు తాలూకాలు కలిపి యొకఖండము. ఈ ఖండమునకు శ్రీయ్యత పిట్టా సాతీసోమయాజులుగారు బాపట్లలో వై. యం. పి. భవములో ఎన్నికలు జరుపుదురు. 10 మంది సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

నరసారావుపేట, వినుకొండ, పల్నాడు తాలూకాలు కలిపి యొక ఖండము. ఈ ఖండమునకు శ్రీయ్యత బెల్లంకొండ రావువారావుగారు నరసారావు పేటలో స్వరాజ్యాలయములో ఎన్నికలు జరుపుదురు. 9 మంది సభ్యుల నెన్నుకొనవలెను.

ఆయాఖండములలో ఎన్నికలు జరుపువారు, ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధి సభ్యుల పేర్లను వెంటనే గుంటూరు జిల్లాసంఘమునకు తెలుప ప్రార్థింతులు.

గుంటూరు జిల్లాసంఘము } గుళ్ళపల్లి రామకృష్ణయ్య
5-4-22 } కార్యదర్శి.

భారత ప్రభుత్వమునకు కావలసిన రయిలుసామానులు ముచ్చగునానిని కొనుటకు 500 లక్షల పాండ్రను ఆంగ్ల దేశములో ఋణముచేయుట కలన చౌకగాదొరకు ఇతరదేశములలో ఆసామానులను నుటకు వీలుపడదనియు, దొరికింతవరకు భారత దేశములోను, మిగిలినవానిని చౌకగాదొరకు దేశములలో కొనవలసినదిగాని, ఆంగ్ల దేశములోనే ఎక్కువవత్తెనాకొని కొనవలసినదని నియమము పెట్టుకొనరాదని బొంబాయి భారతవర్తక సంఘాధ్యక్షుడు గౌ. పురుషోత్తమదాసు థామారుదాసుగారు భారత ప్రభుత్వమునకు తంతివార్తను చేసిరి. భారత ప్రభుత్వమునందు వర్తకాఖతు హైదరాబాద్ నియమించకపోవుట తమ కాకాభంగమును కలిగించెనని వర్తకసంఘమువారు చెలిసిరి.

నిడమర

దుండుభి నదిచైత్ర శు. 2 (30-3-1922) గురువారమునాడు కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా మండలపుర గ్రామ వాస్తవ్యులైన మహారాజశ్రీ గాదిరాజు గోపాలకృష్ణం రాజుగారి కుమారుని భారసాలు మహావైభవముతో జరిగినది. తల్ మహాత్మ్యన సమయమందు శ్రీ గోపాలకృష్ణం రాజుగారు తిలక్ స్వరాజ్యధికి రు 10-0-0 లు ఖిలాఫత్ నిధికి రు 10-0-0 లు గాంధీ ఖద్దరు పండుకు రు 10-0-0 లు బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు రు 10-0-0 లు క్షత్రియనిధికి రు 116-0-0 లు చందాల నిధియు రు 400-0-0 విలువల ఖద్దరుకాస్త్రములను బ్రాహ్మణులకు ఆదిమాంధ్రులకు బహుమతి చేసియు నుమారు 1600 బీదజనులకు అన్నదానము చేసియు వంశపారంపర్యముగా గొప్ప కీర్తితో వచ్చుచున్న వీరికుటుంబమునకు వేయి రెట్టదికముగా వన్నెచెచ్చినాని గ్రామము కెంతయు సంతోషముగా నున్నది వై సందర్శముననే శ్రీ గోపాల రాజుగారు నిడమరలోని శ్రీ గాణేశ్వర స్వామివారి ఆలయము పర్యవృత్తుగాను రు 116-0-0 లు గోపాలకృష్ణం రాజుగారి సోదరియొ, అలంపుం గ్రామకాపులకు గోరింటి వేంకట సోమరాజుగారి భార్యయు, దావుర స్వభావురాలును అయిన బుల్లి వె కళ్యాణుర రు 116-0-0 లు గోపాలకృష్ణం గారి మేనల్తగారగు సాగిరాజు మరయ్యగారు 116-0-0 లు చందాల నిచ్చి ధన్యులైరి.

ధర్మకార్యములందు వీరిధనము నిట్లు సద్వినియోగ పడుటకు శ్రీ గోపాలరాజుగారి కుమారునికి, వారి కుటుంబమునకును పరమేశ్వరుడు కల సరి సంపదాయ రాగోన్వైత్య శృంబులనిచ్చి సదా రక్షింపగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను"- శృంగారవి-సత్యనారాయణమూర్తి.

బర్మా శాసనసభ.

రంగున్, ఏప్రిలు 5:-రంగున్ శాసనసభలో ఆయన వ్యయ పత్రము కొన్ని చిన్నమార్పులతో సంగీకరింపబడినది. మాంటాగుగారి రాజీనామాకు తమ సంతాపమును బెల్లపుటకు వై కాంటు పీటుగా రాఫానే నియమింపబడినందులకు తమ ఆనందమును బెల్లపుటకు ఒక బర్మాసభ్యు డొక తీర్మానము సుపాదించెను. ఇద్దరు విరోధియులు ఒక ఆంగ్లో హైదవుడు ఆ తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి. తెప్పి నెంటు కవర్ను గుర్రుగారు కోరగా, తీర్మాన ముపసంహరించబడినది.

మలబారు మండలము.

కల్లికోట, ఏప్రిలు 5:-కొన్నార్ తంగలు కుడి భుజమున నండిన పూలియనున్న అహమ్మదుకుట్టి కల్లికోట స్కూలు ఇన్ స్పెక్టరు గావుబహదూరు గోవింద కిదావుగారిచే నిష్పదే ఆరెప్పచేయబడిరి. ఇతడు ఇతర ప్రధాననాయకు లెచ్చట దాని యుండేది రహస్యమును బయల్పెట్టెను. స్వరలోనే వీరందరను ఆరెప్ప చేయబడుదురు.

గురుద్వారములవిల్లు

లాహోరు, ఏప్రిలు 5:- పంజాబు ప్రభుత్వమువారిల్లు ప్రకటించుచున్నది. "శాసనసభయందలి సిక్కు సభ్యుల సమృద్ధి ప్రకారము ప్రభుత్వమువారికి గురుద్వారముల విల్లును తయారుచేసిరి. ఈ విల్లును గురించి జరుగు చర్చలలో బాల్గాన వలసినదని గురుద్వారము ప్రబంధక కమిటీవా రాహ్మనించబడిరి. ప్రభుత్వమువారు గురుద్వార సంస్కరణోద్ద్యమమునకు ప్రతికూలు రనుకాణమున వారు ఆహ్వానమును నిరాకరించిరి. కమిటీవారు ఈవిషయములో దురభిప్రాయ పడుచున్నారు. ఈ గురుద్వార సంస్కరణోద్ద్యమమునందు ప్రభుత్వమువారికి సానుభూతిగలదు. ఈవిల్లును గురించి యోచించుట యందును, ఇతర విధముల ప్రభుత్వమువారు గురుద్వార సంస్కరణోద్ద్యమమునకు సహాయ పడుచున్నారు. నిజముగ మత సంస్కరణముతో నేలాటి సంబంధములేని విప్లవకారుల ఉద్ద్యమముతో దీనిని చేర్చిన యెడల, సంస్కరణోద్ద్యమమునకు శత్రుక హని కలుగును.

కలకత్తా ఓడరేవునుండి లండన్ నగరమునకు బయలుదేరవలసియుండిన "స్వాయాజా" నావకు మొన్న నిష్క్రమించినది. తల్లె ణమే చల్లాబుడెను.

వైనిక కార్యదర్శి 55 గాడ్సే) డెల్టాగారు కచ్చేమా నము ప్రారంభముతో ఆంగ్ల దేశమునకు బయలుదేరి వెళ్ళుదురు. వైనిక ఆర్థిక సలహా నిచ్చెడు ఇ. బర్డెక్ వి. సి. యస్. గారు వారిస్థానే పనిచేయుదురు.

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆస్తినుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్థులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం|| ప|| వ్యవస్థాపకుడు.

మదరాసు అందుసదర మరాటా రైల్వేకంపెనీ (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

1922-వ సంవత్సరం మే నెల మొదటితారీఖు నుండి ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము అన్ని తరగతుల రైల్ చార్జీలందు (Passenger Single Journey fares) సవరణ చేయబడును.

తరగతి	మైళ్లు	మైలు 1-కి ప్రైసులు
మొదటిది -	మొదటి 300 మైళ్లువరకు	30 /
	అంతకు పైన	18
రెండవది -	మొదటి 300 మైళ్లువరకు	15
	అంతకు పైన	9
ఇంటర్ -	మెయిలు	7
	ఇతర బండ్లు	5
మూడవది	మొదటి 100 మైళ్లువరకు	4 1/2
మెయిలు	అంతకు పైన	4
మూడవది	మొదటి 100 మైళ్లువరకు	3 1/2
ఇతరబండ్లు	అంతకు పైన	3

అపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
5. స్వరాజ్యపతాకము ,, 1 0 0
6. సంస్కారణి ,, 1 0 0
7. స్వరాజ్యధ్వజము ,, 0 12 0
8. స్వరాజ్యరథము ,, 0 8 0
9. గాంధీ మహాదేవయము ,, 0 8 0
10. ఆలీ ప్రభుతులనిర్బంధము ,, 0 10 0
11. ఆసియాఖండవిజ్ఞానరహస్యము 0 8 0
12. నిరాకరణోద్ద్యమతత్వము(ఆంధ్రాను) 0 6 0

ఆంధ్రదేశమున ప్రకటింపబడు రాజకీయగ్రంథము లన్నియు మావద్ద దొరకును.

(3402) ఉపేంద్రప్రచురణాలయము, 17, నారాయణ మొదలివీధి, మదరాసు.

PRINTERS & STATIONERS.

Fresh supplies of-printings, writings and other class of papers, Strawboards, Calico etc., just received. For samples and rates write to: T. SREENIVASACHARI, 59, ANDERSON STREET, MADRAS.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జికి మంచిది డబ్బీ 1-కి 0-6-0 మూత్రమే. రాజరాణి గుర్తుల తామరతైలము పూతిసాశకము లగు చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. అనేకయెండ్లనుండి యున్న తామర నాలుగైదు సార్లు రాచినతోడనే పోయినదని వేలమంది మాట వ్రాసియున్నారు అమృతా జనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

శ్రీ జాతీయ సారస్వత నిలయము, జీవితములు!!!

రాజమహేంద్రవరము

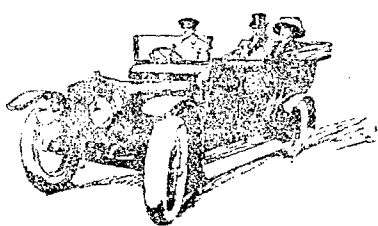
హిందూదేశమునకు అంద్రదేశమునకు సంబంధించిన చారిత్రిక గ్రంథములు రెండువేల కొ. సారి ప్రచురించుచును. (ప్రతిగ్రంథము మాత్రపుటలకు (ప్రాసేడి కాక) చందాదారులకు 0-3-0 లు చొ॥ ఈ యంద్రదేశము ప్రకటించిన పుస్తకముల గుర్తింపిన కొనిన ప్రవేశమును తేను. కానిచో ప్రవేశమును 0-3-0 లు చెల్లించవలెను.

కలవడిన గ్రంథములు:— (1) ఆంధ్రవీరులు:— మల్లం పల్లి సోమశేఖరశర్మగారిచే రచియింపబడినది. చందాదారులకు రు. 1-0-0. ఇతరులకు రు. 1-4-0. (2) ప్రాచీన విశ్వాసితములు:— చిలుకూరి నారాయణరావు పంతులుగారిచే రచియింపబడినది. చందాదారులకు రు. 1-4-0. ఇతరులకు రు. 1-14-0. (3) ప్రాచీనాంధ్ర సాహిత్యచరిత్ర:— (ఆంధ్రుల సముద్ర వర్తకవ్యాపారమును గురించిన చరిత్ర. అచ్చూరి నన్నది. ద్వారా వెలువడును.)

మేనేజరు, జాతీయ సారస్వత నిలయము.

రాజమహేంద్రవరము.

గ్యాల్లీస్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గెవర్నమెంటు లైసెన్సు పొందగలరు. బస్ యోగము. భోజనమునకు నెల 1-కి రూ 16 లు చొప్పున చెల్లించవలెను.

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, Kilbuck, Madras

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిమితిని బోగొట్టుట యందు శేరన్నిక గాంచినది. ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకాండు ఎచ్చటికైనను తపోలాభుత్వ పురితముగా సంపాదించు. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడీ, బొంబాయి

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి తేది నుండి అన్ని ధరలు మార్చబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి

నష్టముగాను, తప్పుక గణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూదేశమునకు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిగ విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాండూ పర్ స్యూటికల్

వర్క్స్

ఆయుర్వేద ఔషధముల వేయవారు

(388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెడింగు కంపెనీ, పోల్ ఏజెంట్లు: కాకినాడ.

త్యరణము! జాతకరత్నము (ప్రతులు తక్కువ!!!)

PART I

జన్మనక్షత్రము. పుట్టినతేదీ వేళమున్నగువి లేకయేసం వర్షపు ఫలితములను క్యాంక్టరు రిడింగుతో సహా యెన్ని సంవత్సరములకైనను జ్యోతిష్యుని సహాయము ఆక్రమణకయే తమం లేకు తాము వ్రాసికొనవలయు ధము, సంతానము మున్నగు ద్వా దశభాగములతో మీమీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిష్యులగు. దీనివల రు 2 మూలము.

గ్రేట్ యుండియక్ జ్యోతిషాలయము,

ఖిలంకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

కాంతామదహరణి

అను యువానీ వైద్యశాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇండియపుష్టికి దివ్యమైన లేహ్యము - బలహీనత కాన్వలేషులు లాగుట, రక్తిలో శీఘ్రస్థలము, పోగొట్టి వీర్యవృద్ధిని అమితముగా కలుగజేయును. పరీక్షచేసిచూడ మీరే తెలియును.

నెల 1 దబ్బా 4-0-0

నెగరోగనివారిణి

8 విధములగు నెగవ్యాధులు, యెంతకాలము నుంచి జీర్ణించుకొన్నను, దీనినిసేవించిన 8 గోజులలో నిశ్చయముగా నివారణయగును. అట్లుకాదే సామ్య వాపసుజేయబడును.

1 సీసా రు 1-0-0

ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం,

[3833]

కొత్తపేట పోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

బహుమనము

వైద్య విద్య

ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేఖవతి,

(8198)

27, చీనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

భరతిభండారున అనేక స్వర్ణపతకములను

మొదటి తరగతి యోగ్యతాపత్రములను పొందిన

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యులుగారి

మధుమేహము, బహుమూత్రము అను ప్రకార వ్యాధులను బోగొట్టి, యెట్టి ఆస్థలలోనైనను రోగికి శ్రమ నివారణమును కలుగజేయుటకు సిద్ధముచేయబడిన నిరుపద్రవమును నిశ్చయమైన యాషధము. ఈ యాషధమువలన గుణమును గాంచిన గొప్పవారనేటలు తమకు కలిగిన అధికప్రయోజనమును కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ నొప్పుకొనుచున్నాడు. తెలుజుడి 1-కి రూ 2-0-0.

మామలుగరూయనము

గర్భిణీ శ్రీలకు అనేక కారణములచే సంబంధించు వాంతులు మొదలగు వ్యాధులను, బలహీనతను, బోసణమును. మతీయు గర్భాశయమునకు బలము నిచ్చును. అధిక ప్రయోజనపత్ర ప్రసవించెడి శ్రీలకు బాధ తమకు లేకనే ముఖ్యపనుము కలిగించును. నెల బుడ్డి 1-కి రూ 1-12-0.

(1045)

ప్రణ రో బి

గర్భి, చీడ, పాసినపుండ్లు, కాలినపుండ్లు వీనిని నిర్మంశముగ నిర్మూలముచేయును. నెల తిన్న 1-కి 0-6-0 అనాం.

ఆయుర్వేదాశ్రమం

41, ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు. తంజివిలాసము: పండిట్ - మదరాసు.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు 0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (నచనము) 0-1-0
3. భారతమాతలకులు (పాట) 0-1-6
4. స్వరాజ్యాదోళనము (నచనము) 0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట) 0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు) 0-2-0
7. పంజాబుపాట (బొబ్బిలి కళనలె) 0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు) 0-3-0
9. రామదాసుపాట (రాధమజన) 0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు 0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము 0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు) 0-4-0
13. లోకమాన్య బాగ్గం తిలకు హరికథ 0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్శణము (కాంక్షానుకథ) 0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు స్వదేశపు స్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

భక్తచింతామణి

పాకెట్టుయెడిషను సమస్తకండవసూర్యు

ఈ హాస్యనందు శ్రోతృపద్యములు నలవదివేల చేర్చబడినవి.

భక్తి: ప్రతిపాదకమును భగవద్వింతవానకూల్యము నగు స్వగంధము చిన్నవైజాన నుందరముగనుండుకట్టు నెద్ద ఆచ్చులో ముద్రింపబడినది. పాకెట్టువైజాన ముద్రింపుడని యనెటలు కోరినందున నీవైజాన ముద్రింపబడినది. యధము చేత గాగితము ధర మెచ్చుగా నుండుటవలన ప్రతు లభిస్యముగ ముద్రింపబడినవి. పాకెట్టువైజా క్యాలికోలైండు అ. 8. ప్రింట్లైదు అ. 7. కవులవైజా ర్యాపరు (మామూలుప్రతి) అ. 8. వలయువారు:— వడ్డాది సుబ్బారాయకవిగారు, రాజమహేంద్రవరము అని వ్రాయవలయును.

అమృతాంజనము

తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కి నది. ఇతర వివిధమైన నెప్పులకు కూడ మా అమృతాంజనము వాసినంత మాత్రమున నయమగును. నెల 0-10-0 అణాలు. జగత్ప్రసిద్ధి జెందిన దివ్యాంజనము అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు-బొంబాయి.

అశ్వగంధాదిలేహ్యము

అశ్వగంధాదిలేహ్యము చిరకాలమునుంచి శరీరములో జీర్ణించిన చిట్టపిరింగిరోగము (సవ్యాని)ను బోగొట్టును. అశ్వగంధాదిలేహ్యము:— బలము గలిగించును. జరోదీప్తి నిచ్చును. కృశించిన వారలకు మంచిది. అశ్వగంధాదిలేహ్యము:— వాతపురోష్ణము, ఆమ వాతపురోష్ణమును బోగొట్టును. అశ్వగంధాదిలేహ్యము:— నరములకు పలుకృష్ణమును యిచ్చును. ధాతువృద్ధిచేయును. 10 మలముల నెల రూ 1. 40 ,, నెల రూ 3. క్యాబులాగు డిచితముగా పంపబడును. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీనధి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. మేనేజరు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) 19, హారిన్ రోడ్డు, మాంబురోడ్ - మదరాసు. (శుక్ర)